درعلیه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրկ.
» » »	վեցամսեայ	20	15

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

[illegible]

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

ՊԱՏԻՆԵՐԵՆ ԵՏՔԸ

Այվազեան Յովսէփ եպիսկոպոսին ընծայուած պատիւները, թէ՛ Աղեքսանդրիոյ և թէ՛ Գահիրէի մէջ, ցոյց կու տան թէ Եգիպտահայ գաղութը՝ երկար ատեն առանց առաջնորդի մնացած՝ որչա՛փ անձկանօք կը սպասէր Առաջնորդարանի գործերուն ու ժողովներուն գլուխը տեսնելու արժանաւոր եպիսկոպոս մը. և յետոյ, թէ գիտակցութեամբ միացուցած էր իր քուէն Ռոտոսթոյի Նախորդ առաջնորդին անձին վրայ, որուն փորձառութենէն ու աշխատասիրութենէն իրական արդիւնքներ կը սպասէ։

Յովսէփ եպիսկոպոսը, ամէն բանէ առաջ պարզ եկեղեցական մըն է, և նոյն իսկ եգիպտական ոստանին այս պերճ միջավայրի մը գիրքի ու հարստութեան տէր ազգայինները՝ կը սիրեն այդ պարզութիւնը, բնականաբար իրենց հոգեւոր ներկայացուցչին արժանապատուութիւնը միշտ բարձր պահելու սահմանին մէջ։ Ժողովուրդը ոչ նուազ կը գնահատէ պարզասիրութիւնը իր առաջնորդին վրայ, որ այս կերպով պիտի կրնայ համերաշխութեան ու փոխադարձ հասկացողութեան կապ մը ըլլալ իր հօտը կազմող երկու տարրերուն միջեւ։ Ասիկա առաջին յաջողութիւնը պիտի նկատուի Եգիպտոսի Նոր առաջնորդին, որ մէկէ աւելի առաւելութիւններ պիտի կրնայ ձեռք բերել այս կերպով, ի նպաստ վիճակային բոլոր գործերուն։ Եթէ Գահիրէի մէջ մասնաւորապէս, դպրոց, եկեղեցի, առաջնորդարան, վերջին տարիներս պէտք եղածին պէս չեն կրցած օգտուիլ քանի մը ականաւոր անձնաւորութեանց բարի տրամադրութիւններէն, պատճառը ուրիշ բանի մէջ փընտռելու չէ՝ բայց եթէ այդ տեսակ հաղորդակցութեան բարոյական միջնորդի մը չգոյութեան մէջ, այնպէս ինչպէս կը պահանջէին տեղային բարքն ու պէտքերը։

Այդ երկու տարրերը իրարմէ գանգատելու պատճառներ ունեցած են, կամ ունենալ կը կարծեն։ Շրջահայեաց ու գիտակից առաջնորդ մը, մանաւանդ քիչ մը ժամանակ մարդիկն ու իրերը ուսումնասիրելէ ետք, դիւրաւ պիտի կրնայ հասկցնել երկու կողմին ալ, թէ աւանդական դարձած բառով՝ պարզապէս «թիւրիմացութիւններ են՝ դժգոհութեան առարկայ կարծուած բաները։ Չէ՞ մի որ բոլորին ալ բաղձանքն ու նպատակակէտն է, Առաջնորդարանի ժողովները օրինաւորապէս կազմակերպուած, դպրոցը բարեկարգ ու եկեղեցին չէն տեսնել։

Եթէ, օրինակի համար, Այվազեան եպիսկոպոս յաջողի Գալստեան վարժարանը օդաւէտ ու յարմար շէնքի մը մէջ փոխադրել տալ, — սպասելով դպրոցի յատուկ շէնքի մը կառուցման, ինչ որ անիրականալի փափագ մը չէ այդ հարուստ համայնքին համար, — արդէն իսկ ահագին ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլայ Եգիպտահայ տղոց, աղքատիկ տղոց, — վասն զի հոն ալ, այստեղի պէս, հարուստի զաւկները օտար դպրոց կ'երթան, — ո՛չ միայն կրթական ու բարոյական տեսակէտով, այլ նաեւ առողջապահիկ տեսակէտով։ Յետոյ, Աղեքսանդրիոյ ու Գահիրէի ազգ. վարիչ մարմիններուն միջեւ համերաշխ գործունէութիւն մը հաստատելու պէտքը կայ, որ ատեն ատեն զգալի կ'ըլլայ։ Կան նաեւ հոգեւոր հովուութեան պէտքեր երկրին զանազան մասերուն՝ գաւառներու, գիւղաքաղաքներու մէջ ցիրուցան հայ գաղթականներուն, որոնք տարիներով քահանայի երես չեն տեսներ ու կրօնային արարողութիւններէ զուրկ կը մնան։

Բարեկամեցողութիւն և կանոնաւոր աշխատութիւն մը կը բաւեն այս գործերը գլուխ հանելու համար։ Եւ Այվազեան եպիսկոպոս, այդ բարեկամեցողութեամբ արդէն պատրաստակամ և աշխատելէ չխուսափող, մեծ դիւրութիւններ պիտի գտնէ իր առջեւ Նիւթական տեսակէտով ալ, վասն զի դրամը չէ որ կը պակսի Առաջնորդարանի Սնտուկին մէջ և Եգիպտահայերու ունեւոր դասակարգը, ինքն ալ՝ իր կողմէ դրամական նպաստէ չէ որ խոյս կու տայ, և ամէն առթիւ բացած է իր քսակը կրթական, եկեղեցական ու բարեգործական պէտքերու համար։

Միակ բանը որ թերեւս պակսի Եգիպտոսի առաջնորդին, իր ժամանման օրերուն մէջ գտած փայլուն ընդունելութեան բնական հետեւանքը կարծուող յարատեւ բարեացակամ ընթացքն է Եգիպտահայ ժողովուրդին կողմէ որ դժբաղդաբար կը պակսի երբեմն։ Սրբատանց կը մաղթենք որ այս տեսակ պատահականութիւն մը տեղի չունենայ և այն պատիւները որոնք ամէն դասակարգերու կողմէ անխտիր ընծայուեցան Եգիպտոսի առաջնորդին, դրական հաւաստիք մը ըլլան թէ այդ բոլոր դասակարգերն ալ իրենց բարոյական աջակցութիւնը, իրենց անձնուէր գործունէութիւնը համերաշխ ոգիով պիտի նուիրեն միշտ Այվազեան եպիսկոպոսին։

Տ. Ա.

ԺԱՄԱՆՑ

Զ.

ՔՕՖԹԻ

Ինչպէս գիտենք, ասիկա իբր ռամկական բառ մը զրաբանութիւն, սուտ խօսք նշանակութիւններով կը գործածուի Թուրք. խօսակցութեան մէջ։ Ասիկա պարսկ. կիւֆթեն ըսել, խօսիլ աներեւոյթին կրճատուած ձեւն է որ կ'ըլլայ կիւֆթ և պարսկերէնի մէջ խօսք նշանակութեամբ կը գործածուի. պարսիկը կ'արտասանէ նաեւ կօֆթ, որ գրեթէ նոյնութեամբ անցած է Թուրքերէնի. օրինակ մը,

«Ալիմիրա քի կօֆթ' պաշէտիւ պէս»

«Զիւն պիւկիուլէտ նէկիրէտ ընտէր քէս», Սաատի Թարգմանութիւնը՝ «գիտուն մը որ խօսք միայն ունենայ (և ինք իր խօսածին հակառակը գործէ) երբ կը խօսի, մէկու մը ազդեցութիւն չըներ։ Ահա այս է վերի քօֆթի բառը որ ժողովրդին բերնին մէջ քիչ մը աղաւաղեալ է։

ՔԷՕՖԹԷ

Պարս. քիւֆթէն՝ ծեծել, ծեծուիլ, զարնել աներեւոյթին անցեալ ընդունելութիւնն է որ ծեծուած կը նշանակէ և սակրով ծեծուած միսին համար ալ կը գործածուի. օրինակ մը Սաատիէն.

«Քիւֆթէ տէր սիւֆրէի մէն կիւ մէյաշ»

«Քիուֆ'թէրա նանիթէհի քիուֆ'թէսր», այսինքն՝ իմ սեղանիս վրայ քէօֆթէ չըլլա՛յ թող, յոգնած անօթի մարդուն համար ցամաք հացը քէօֆթէ է։ Այս ոտանաւորին մէջ երկրորդ քէօֆթէն «յոգնած» իմաստով առնուած է։ Թուրքիոյ մէջ տեղ տեղ քէօֆթէ ըսելով ծեծուած և քեմոնով շաղուած միս միայն կը հասկընան։

ՖԷՆԱ

Արաբերէն բառ մը ըլլալով ոչնչութիւն միայն կը նշանակէ։

Պարսկերէնի և Թուրքերէնի մէջ ալ միեւնոյն նշանակութեամբ կը գործածուի, ինչպէս ծանօթ է արդէն։ Բայց օսմաներէնի մէջ ոչինչ առումով ալ գործածուած և հետզհետէ պարզապէս գէշ իմաստով ալ առնուած է։

ԹԷՄԻԶ

Ասիկա արաբերէն ԹԻՄԻԶ աներեւոյթէն աղաւաղեալ է և կը նշանակէ զանազանել, ընտրել։ Այս աղաւաղումը պարսկերէնի մէջ տեղի ունեցած և Թուրքերէնի ալ անցած է. օրինակ մը,

«Միսքին խէր էկէրչի պի թէմիզէսթ»

«Զիւն պար, հէմիքէշէտ ազիզէսթ» (Սաադի), Թարգմանութիւնը՝ «անարգ էշը թէեւ իրերը զանազանելու կարող չէ, բայց բեռ կրելուն համար յարգի է։

Ահա այս թէմիզն է որ պարսկերէնէ Թուրքերէնի անցնելով նախ նմաններէն զանազանուած, ընտրուած իմաստով գործածուած և հետզհետէ մաքուր նշանակութեամբ ալ առնուած է։ Աներեւոյթ մը բնական է որ ածական չկրնար ըլլալ, բայց Թուրքերէնի մէջ արաբերէն ինչ ինչ աներեւոյթներ պարս.ի հետեւողութեամբ իբր ածական ալ գործածուած են, թէմամ՝ որ կը նշանակէ լրանալ, ամբողջանալ, ամբողջ, լրացած իմաստով ալ կը գործածուի, այսպէս են նաեւ թէմիլ, խիթթէար, թէսլիմ, ֆէնա ևն։ Ահա թէմիզն ալ ասոնց խումբէն է։ Հետեւեալ կապակցութեանց մէջ կը նշանակէ ընտիր, թէմիզ մալ, նաեւ սա խօսքին մէջ՝ «պու տէֆաքի մալլար չօք թէմիզ չըգտը»։

ՃԱՆ

Պարս. բառ մը ըլլալով հոգի, կենդանութիւն կը նշանակէ և թէ մարդու և թէ կենդանիի համար կը գործածուի. ասկէ շինուած է ճանավար որ ժողովրդական բարբառի մէջ ճանավար կ'արտասանուի։ Բանական հոգի նշանակութեամբ կը գործածուի ռէվան. այս երկուքին տարբերութիւնը այս ոտանաւորի տողին մէջ կը տեսնուի. «զատը չուն սէրվի թիւ ճանէսթ' մէրա պէլքի րէվան» այսինքն՝ քու նոճիի պէս հասակդ ինծի համար կեանքիս և հոգիիս չափ պատուական է, ուր ճան և ռէվան բառերը զատ զատ գործածուած են, մանաւանդ վերջինին կարեւորութիւնը վեր հանուած է պէլքի բառով։ Սակայն երբեմն ռէվան փոխաբերաբար կենդանեաց հոգիի համար ալ գործածուած է, ինչպէս կը հաստատէ Սաատիի այս տողը, «րէվանի կիուս'ֆէնտ էզ վէյ պինալիտ», Թարգմանութիւնը՝ «ոչխարին հոգին անկէ ցաւած՝ լալով գանգատեցաւ»։

Ճան պարսկերէնի մէջ պարզապէս կեանք նշանակութեամբ ալ կը գործածուի և երկայնակեաց ըլլալ իմաստով կ'ըսուի ճանտիրազի, օրինակ մը Հաֆըզի Շիրազիէն.

«Ճանտիրազի թիւ պատա քի եէզին մի տանէմ»

«Տէր քէման նավէքի միւժկեանի թիւ պիէնզի նիսթ», այսինքն՝ «երկար ապրիս դուն, որովհետեւ քաջ գիտեմ թէ քու նետի սլաքին պէս թարթիչներդ աղեղի մէջ անկարեւոր չեն։ Րէվանը օսմաներէնի մէջ ալ կը գործածուի, և մերթ իբր ածական կ'ըսուի, «ա՛ պէնիմ րուհի րէվանըմ, սէվէն հօլսի՞ն մըւ սէնի»։

Ճան կը նշակէ նաեւ զէնք։

ՃԷՆԱՊ

Ասիկա արաբերէն բառ մը ըլլալով կը նշանակէ «բնակարանի շրջափակը, շուրջը», ինչպէս նաեւ «կողմ» և «երկիր»։ Հարիրիի մէկ ոտանաւորին հետեւեալ տունին մէջ կողմ իմաստով առնուած է.

«Վէրհալ րիքեապէքէ 'ան րէպին զամ'թէ պիհի

«Իլէլ ճէնապիլլէզի հէհմի պիհիլ մադարիւ».

Երբ որ տեղ մը ծարաւնաս, քշէ՛ ուղղղ այն կողմը ուր անձրեւ կ'իջնայ։»

Հաֆըզի հետեւեալ տունին մէջ շուրջ, շրջանակ իմաստով գործածուած է.

«Զիւ քիւհլի պինիշի մա խաքի ասիթանի չիմասթ»

«Բիւճա' րէվիմ' պիֆէրմա էզին ճէ-նապ' քիւճա», Թարգմանութիւնը՝ «որովհետեւ քու սեմդ հողը մեր տեսողութեան սնգոյրն է, ուրեմն հրամայէ՛, մենք այս սեմին շրջանակէն ո՞ւր երթանք այսինքն՝ ինչպէս բաժնուինք»

Ճէնապը իբր անձ պարսկերէնի մէջ յարգական իմաստով ալ առնուած է, ինչպէս կը հասկցուի դարձեալ Հաֆըզի հետեւեալ տողէն։

«Փէյտաս'թ Նիկեարա քի պիւլէնտէսթ' ճէնապէթ», ո՛վ գեղեցիկ, յայտնի է թէ քու անձդ վեհ է։ Թուրքերէն՝ «ճէնապըն ալիտիր»։

Ահա օսմաներէնի մէջ գործածուած ուլիւվվի ճէնապ, ալի ճէնապ ևն. ոճերը պարսկական հետեւողութեամբ կազմուած են. արաբ.ը ուլիւվվիւ ճանիպը աւելի ճաշակաւոր կը գտնէ քան թէ ուլիւվվիւ ճէնապը որ արաբական ոճ չէ։ Նոյնպէս օսմաներէնի մէջ յաճախ գործածուած միւսա'ատէի ալիյէյի ճէնապի... ևն. ոճերն ալ զուտ պարսկական են, որ սակայն ճազրէթ բառին պէս վերջէն արաբ. նամակագրութեան մէջ ալ գործածուիլ սկսած է։ Պարսիկը «Զաթի ալինիզ» և «Զաթի ալիլէրի» իմաստով կ'ըսէ «ճէնապ ալի», ասոր համար իբր օրինակ՝ հոս կը դնեմ տօքթ. Թիրեաքեան խանի վերջին պարս. ընտիր մէկ նամակին սա մասը, «չիւն վուգուֆիւ ըդըլալի քեամիլի ճէնապի ալի տէր իլմի Փարսի միւսէլլէմ' շիւտ. լի հազա խասթէմ քի տէր հէմին զէպանը շիրինսիւխան իֆատէի մադլէպ քինէմ»։ Այս նամակը արդի պարսիկ գրականութեան ընտիր մէկ նըմոյշը կրնայ համարուիլ, ուստի ուրիշ գրուածներէ հատուածներ քաղելու հարկ չտեսանք։

Արաբներն ալ «ձեր ազնուութենէն կը խնդրեմ» իմաստով կ'ըսեն «էրճումին մէքեարիմիլ ճէնապ», նաեւ «դուք» նշանակութեամբ յաճախ կը գործածեն ճէնապիւքիւմ, Թուրքերէն՝ ճէնապինիզ (*) Քանի մը դար առաջ հեղինակուած արաբերէն նամակներու մէջ ճազրէթ և ճէնապ բառերով շինուած ոճերու կը հանդիպինք թէեւ, սակայն ինչպէս ասկէ առաջ ալ ըսած ենք, բուն արաբական չեն ատոնք։

ՊԷՀԼ

Արաբերէն բառ մը ըլլալով մեզ կը նշանակէ։ Ասոր վրայ ալ պատմութիւն մը ըսեմ ձեզի։ Ժամանակաւ արաբացի նշանաւոր գիտուն մը որ շատ տեղեր պտտած էր, իր ուղեգրական ծանօթութիւնները ընդարձակ հատորի մը մէջ ամփոփելով կը հրատարակէ։ Այդ հաւաքածոյին մէջ ոտանաւորով շարադրուած ծանօթութիւններ ալ կային, անոնցմէ մէկուն մէջ կը գտնուէր սա տունը.

«Րէ'էյթիւ եա' զամմի ազվամէն ըզզաւ-
ուէհիմիւ»
«Պէհլիւլ ահալի վէ մա 'անիպ նէթէլ
ընէպի»

բառական Թարգմանութիւնը՝ ո՛վ իմ ժողովուրդս, ժողովուրդներ տեսայ որոնց անունդն է պառաւի մեզ(??) (գինի ըսել չէ նպատակս)։ Ասիկա կարդացողները միանգամ ընդ միշտ վճռեցին թէ այդ գրքին մէջ գտնուած ուղեգրական ծանօթութիւնները մէյմէկ առասպելներ են, զորոնք իբր ճշմարտութիւն կլլեցնել կ'ուզէ հեղինակը, ուստի սկսան չարաչար կերպով պախարակել զինք, այնպէս որ ժողովրդին մէջ իբր ստախօս, առասպելաբան, կծու քննադատութեանց առարկայ եղաւ, և ծաղր ու ծանակ ամէն կողմէ կը տեղար խեղճ մարդուն գլխուն. վերջապէս մարդը իր գրածներուն վրայ մանրամասն բացատրութիւններ տալու ստիպուեցաւ։ Հեղինակը իր այս ստուար գործը լեզուի և ոճի տեսակէտով ալ ճոխացնելու համար ծանօթագրութեանց մէջ երբեմն առիթ բերելով արմատական նշանակութենէն տարբեր առումներ ունեցող բառեր և ասութիւններ ալ գործածեր էր, հետեւաբար պէվլիւլ անուզ ըսելով կ'ուզէր հասկցնել կովի կաթ, անուզը գինի առումով ալ կը գործածուի, ասոր համար այդ ոտանաւորին մէջ «գինի ըսել չէ նպատակս» խօսքն ալ աւելցուցած էր, մինչդեռ անհմուտ դասակարգը առանց հասկնալու անիրաւի նախատինքներու առարկայ ըրած էր զինք։ Ահա տգէտ քննադատներ երբեմն այսպէս կօշիկէ վեր ելլելով անիրաւի դիտողութիւններով, բարբաջանքներով գլուխ կը ճաթեցնեն և իրենց խելքին չհասած բաները առասպել, չինծու կարծելով պոռչտալէ, աղմկելէ կոկորդնին կը պատռեն, թերեւս հեղինակի վարկ մը չիննելու համար անհմուտ և պարզամիտ դասակարգին առջեւ։ Գէշ առաւտոր չէ, եթէ շատ միւզրէքի գտնուի սակայն։

ՋՈՒԹԱՐՃԱԼԻՔ

Ուսուցիչ մը որ յաճախ հրապարակային քննութեանց ներկայ կը գտնուէր, հմտութիւն ծախելու համար աշակերտաց կարողութենէն վեր բաներ հարցնելու մոլութիւնը ունէր. անգամ մը դպրոցի մը օսմաներէնի քննութեան ներկայ կը գտնուի և գրատախտակի վրայ արաբերէն սա նախադասութիւնը կը գրէ իր ձեռքով, «Հէզ գարինէհիւ քէ վէլէտիքէ վէ էքրիմհիւ եա սահ», այսինքն՝ «Անոր ընկերը քու զաւկիդ պէս նկատէ՛ և պատուէ՛ զայն ո՛վ ընկեր»։ Եւ աշակերտէ մը կը պահանջէ որ զայն կարդայ ու թարգմանէ. աշակերտը որ արաբերէն չէր գիտեր, այս նախադասութեան վրայ ակնարկ մը ձգելէ ետքը իբր Թուրքերէն կը կարդայ այսպէս. «Հէզի գարընա կիւլտիւք վէ անըրմա', եասահ»։ Կրնաք երեւակայել քննիչին վիճակը։

ՈՒՐԻՇ ՄԸ

Պարսիկ նշանաւոր բանաստեղծ մը սովորութիւն ըրած էր, եթէ իր սպասաւորներէն մէկը պակասութեան մը մէջ գտնուէր, հակիրճ գրով մը կը յանդիմանէր խիստ փափկանկատ ոճով։ Օր մըն ալ իր մէկ սպասաւորին պարսկերէն սա կարճ յանդիմանագիրը կ'ուղղէ. «Էյք մի տէվէտ պէրու չէքէ չէքէ քի էզ խալահ տուր մի պաչի», այսինքն՝ «երեսէս վար կաթիլ կաթիլ արտասուք կը վազէ, որովհետեւ ինքզինքդ ուղղելէ հեռու կը գտնուիս»։ Սպասաւորը որ Պաղտատցի ըլլալով պարսկերէն չէր գիտեր, ասիկա Թուրքերէն կարծելով այսպէս կը կարդայ, «Էյէյի մի տուտ պէրիւ չէքէ չէքէ, քի ազ ըսլա՞հ տուր մու պաշը»։ Խեղճը այս գիրը իշուն վերաբերեալ նոր հրաման մը կարծելով անմիջապէս ախոռը կը վազէ։

Ս. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

(*) Գործածելու չէ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԳԵՐՄԱՆ ՀԱՅԱԳԷՏԻ ՄԸ ԳՈՐԾԸ

ՏՈՔԹ. ԵՈԶԷՖ ՔԱՐՍՏ ԵՒ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆԸ

Գ.

4. Կիլիկեան հայերէնը դասական հայերէնէն գլխաւորապէս կը շեղի ձեւաբանութեան մէջ. այստեղ նախ և առաջ նորանշան երեւոյթ մըն է եզակի գործիականի աւմ (օմ) փոխանակ դասականի ամբ վերջաւորութեան։ Հայերէն հնչմախօսական օրէնքներով կարելի չէ բացատրել թէ այս ձեւերը ծնունդ են դասական հայերէնին, միւս կողմէ հանգիտութիւնը այստեղ չի կրնար դեր կատարած ըլլալ։ Միայն մէկ հնարաւորութիւն կայ, այն է թէ միջին և դասական երկու ձեւերն ալ, իբրեւ իրարմէ անկախ երկու քոյր ձեւեր ծնունդ առած են ընդհանուր նախաձեւէ մը (բաղդ. էջ 162–163)։ Դարձեալ Կիլիկեան հայերէնը յոգնակի կազմութեամբ հիմնապէս կը տարբերի դասական հայերէնէն. միավանկներու համար՝ կանոնաւոր յոգնականակերտ մասնիկն է եր (բազմավանկներու համար հազուադէպ) և նի բազմավանկներու համար։ Բայց իրաւ է թէ այս երկու ածանցներու հին հայերէնի նախաձեւերը (եա և անի) կը գտնուին դասական մատենագրութեան մէջ, սակայն և այնպէս հազուադէպ գործածութիւն մը ունին և այ ալ ոչ-ընտիր մատենագիրներու մօտ, բացարձակապէս նկատուելու են դասական լեզուին օտար տարրեր, որովհետեւ եթէ անոնք իսկապէս յատուկ ըլլայի դասական-ժողովրդական լեզուին, յաճախակի գործածուած պիտի ըլլային մատենագրութեան մէջ և ոչ թէ այնչափ ցանցառ, եթէ ոչ իբրեւ յոգնականակերտ գոնէ իբրեւ հաւաքական ածանցներ—որով նշանակութեամբ արդէն կը գործածուին հին հայերէնին մէջ—պէտք է յաճախադէպ ըլլային։ Ըստ այսմ, Կիլիկեա հայերէնի յոգնականակերտ ածանցներ մասնաւոր կ'ընեն դասական լեզուէն անկախ հին հայերէն բարբառ մը։ Միեւնոյն կարելի է ըսել և Կիլիկեան հայերէնի—վի —տի, —վտի յոգնականակերտ ձեւերու համար։

Կիլիկեան հայերէնի բայերու խոնարհումը էապէս կը տարբերի դասականէ ներկայի կու յաւելուածով, պարագայ մ որ նոյնպէս մասնաւոր կ'ընէ դասականէ տարբեր հին հայերէն բարբառ մը (այ մասին աւելի ընդարձակօրէն խօսելու ա ռիթ պիտի ունենանք.)։

Երիտասարդ գիտնականը իր երկասիրութեան առաջին մասին ներածութեա մէջ (էջ 5) կարծիք կը յայտնէ թէ Կիլիկեան հայերէնը չենթադրեր դասական հայերէնին հաւասար գոյութիւն ունեց ուրիշ բարբառ մը, այլ դասական-ժողովրդական լեզուի շարունակութիւնն է այնինչ երբ իր աղբիւրները կը բազմապատկին և աւելի մօտէն կ'ուսումնասիրէ իր նիւթը, այն ժամանակ կու գայ հետեւեալ եզրակացութեան, որով կը հերքէ իր առաջին կարծիքը։ Դր. Քարստ կ'ը թէ հետեւեալ արդիւնքը կը ստացուի ի բու անխուսափելի հետեւանք. Կիլիկեան լեզուն չի կրնար՝ գէթ իր էութեամբ գլխաւոր կէտերով՝ մեզ հասած դասակ հայերէնի շարունակութիւնը և դուստ լեզուն ըլլալ, հետեւաբար պէտք է նա դասական հայերէնէն տարբեր՝ ին նակայ ուրիշ հին հայերէն բարբառէ ծնունդ առած ըլլայ։ Ասով հին հայերէնի բարբառական բաժանումը երեւան կու գայ որոշակի, և այս ճշգրիտ իրողութեան վրայ այսուհետեւ տարակուսիլ կարելի չէ, քանի որ կը հաստատուի նաեւ քերականներու վկայութեամբ։

—)(75)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐՏ ՌԻՉՄՈՆՏԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԺԴ.

—Օր. Հօղրօր, յարեց Ռաուլ, միշտ տրտակարգ եղած է։ Ամէն սբօրդի սիրահար է։

—Ինծի համար կին մը քիչ շատ տանտիկին ըլլալու է, թէեւ քաղքենիի մը գաղափարը ըլլայ ասիկա։ Սա իրաւ է որ եթէ Օր. Հօղրօր կարենար բարի մայր մը ըլլալ, խոլ տարփանք մը չպիտի ներշնչէր լորտ Արթուրի։

Ռաուլ չպատասխանեց ու խոհուն կերպարանք մը առաւ։ Լորտ Ռիչմոնտի ու Կրասի Հնդկաստան հաստատուիլը անհաւատալի կը թուէր իրեն, քանի որ Կրաս երդուընցած էր ահարկու վրէժ մը լուծել, ինչպէ՞ս պիտի թողուր Բարիզը, առանց գործադրելու իր վրիժառութիւնը։ Սուր անձկութիւն մը պատեց սիրտը, բայց Պ. տը Փէյօլ խօսակցութիւնը շարունակելով.

—Իսկ դուն ի՞նչ պիտի ընես, սիրելի Ռաուլ։

—Մեծ լուր մը պիտի հաղորդեմ քեզ, պատասխանեց Պ. տը Պլինեաք. ամուսնանալու վրայ եմ։

—Սիրային ամուսնութի՞ւն, այնպէս չէ՞ գոչեց սպան. դէմքէդ հասկցայ. շուտ մխիթարուեր ես Օր. Հօղրօրի հետ խզուելէն յետոյ։

—Այո՛, մեծ սիրոյ ամուսնութիւն։ Կեանքիս մէջ միակ իրական ու լուրջ սէրն է որ կը զգամ։

Ու Ռաուլ քանի մը խօսքով յայտնեց թէ տիկին տ'Ալբեմբի հոգեզաւկին հետ պիտի ամուսնանար։

—Ամէնքդ ալ Հնդկաստանի հետ կապուած էք, ըսաւ Պ. տը Փէյօլ։ Մօրեղբայրդ իր կնոջ հետ Հնդկաստան կ'երթայ և դուն Հնդկաստանցի դեղնամորթ աղջկան մը հետ կ'ամուսնանաս։ Չեմ յուսար որ դուն ալ կնոջդ հետ Հնդկաստան մեկնիս։

Կ'երեւայ թէ Հեքթոռ և Պատրոկլ իրար գտեր են, ըսաւ սուր ձայն մը անոնց քովէն։

Սըր Ճօ Էճըրթընն էր, որ կառքէն վար իջած էր իսկոյն, երբ երկու երիտասարդները սրճարանին առջեւ տեսաւ։

—Ողջոյն երկու նաւարկուներու, որոնք անշուշտ իրենց վերջին կռիւները կը պատմեն իրարու. անգաղտնապահ չեմ, հետեւաբար կրնամ ձեր քով մնալ։

Ռաուլ տժգունած էր իսկոյն. բայց սըր Ճօ առանց վարանումի իր խօսքը շարունակեց, որպէս թէ իր ամենասիրելի բարեկամը ըլլար անիկա։

—Անցեալ օր լորտ Ռիչմոնտի ապարանքէն մեկնելէդ յետոյ՝ չկրցի ձեր ձեռքը սեղմել. բայց յանցանքը իմս չէ, որովհետեւ ինքզինքիս չեմ պատկաներ ալ. լորտ Ռիչմոնտ իբր ապրանքի միջնորդ կը վարուի ինծի հետ։ Բոլորովին փախուցե՛ր է. այդ տարիքին մէջ երիտասարդի մը պէս կը սիրաբանէ։ Կը հիանամ և կը նախանձիմ. սէրը այդպիսի խաղեր ինծի չըներ. թէեւ իմ հաճելի դէմքս կը նպաստէ մեծ սէրեր ներշնչելու։ Հոգ չէ, մարդ ուրիշ բանով ալ կրնայ մխիթարուիլ։

Ու սըր Ճօ աչքին ծայրովը թունալից նայուածք մը ուղղելով Ռաուլի վրայ, շարունակեց.

—Շարունակ կը վազվզեմ դերձակներուն, կառապաններուն, ձիի վաճառականներուն և նոյն իսկ պահածոյ ուտելիք ծախողներուն մօտ, որովհետեւ լորտ Ռիչմոնտ ամէն բան կը տանի իր հետ։ Սիրելի Ռաուլ գիտէք թէ լորտ Ռիչմոնտ նահանգի մը կուսակալ անուանուած է։ Գեղանին Կրաս կ'ուզէ վագր որսալ։

—Այո՛, գիտեմ, պատասխանեց Ռաուլ ցրտութեամբ. Պ. տը Փէյօլ քիչ մը առաջ իմացուց։

—Ձեր ամուսնութիւնը ե՞րբ պիտի կատարուի, հարցուց Պ. տը Փէյօլ. կը փափագիմ ներկայ գտնուիլ պսակադրութեան հանդէսին։

Ռաուլ աչքին պոչովը Սըր Ճօն դիտեց, բայց այս վերջինը այնքան լաւ կը զսպէր ինքզինքը որ զարմացման նշան ցոյց չտուաւ բնա՛ւ։

—Ես ալ լսեցի թէ ձեզ տեսնելէս յետոյ՝ որոշուեր է ձեր ամուսնութիւնը։

Պ. տը Պլինեաք ապշահար՝ խոլ փափագ մը կը զգար ապտակել այդ կուզը, իր լիրբ յանդգնութեանը համար։

—Հրաւիրագիրով մը քեզի պիտի իմացնեմ ամուսնութեանս օրը, պատասխանեց Ռաուլ։ Եւ նոյն իսկ պիտի խընդրեմ քենէ վկայ ըլլալու ինծի։

Ռաուլ տակաւին խօսքը չէր աւարտած, երբ Սըր Ճօ ընդմիջեց.

—Կը ցաւիմ որ չպիտի կրնամ ներկայ գտնուիլ ձեր ամուսնութեան, որովհետեւ Լորտ Ռիչմոնտ այս շաբթու կ'ամուսնանայ և իբր քարտուղար՝ լորտին պիտի կերանամ։ Խօսքը մէջերնիս, Լորտ Ռիչմ քիչ մը աւելորդապաշտ է. կը կարծէ գիս իր քովը ունենալով երջանիկ պիտի ըլ Օր. Կրասի հետ։ Իսկ դուք սիրելի Ռա կրնաք ներկայ չգտնուիլ լորտին ամուսնութեան, քանի որ ձեր յարաբերութ ները բոլորովին խզուած են անոր հե Ամուսնական ձեւակերպութիւնները կատարուելէ յետոյ՝ ամէնքս միասին Հնդկաստան պիտի մեկնինք։

(Շարունակելի)

Դր. Քարստ, ստորեւ ընդարձակ ծանօթութեան մը մէջ (էջ 134), կը յայտնէ թէ ինքը ապագային կը վերապահէ ուրիշ աշխատութեամբ մը հին հայերէնի բարբառներու բաժանումն ուսումնասիրել, բայց առայժմ կը յիշէ քանի մը էական կէտեր, որոնք Դիոնեսիոս Թրակացւոյ քերականութեան մէջ կան իբրեւ ոչ-դասական ձեւեր, այսպէս դերանուններէն մոնք (մենք), դոնք (դուք), նոնք (նոքա), նոյր (նորա), դոյր (դորա), սոյր (սորա)։

Նոյն իսկ դասական հայերէնը մատենագրաց կ'ընէ հին հայերէնի բարբառական բաժանումը, պահելով իր մէջ միեւնոյն բառի կրկնակ ձեւերը, ինչպէս են.

բերել և բերու
եւթնեւտասան և եւթնուտասան
ողող և հեղեղ
ողողել և հեղեղել
լող և լեղ (լիւղ)
ողորկ և լերկ (յորր. ղերկ.)

Այս բառերը հնչախօսական ո եւ է օրէնքով միմիանց ձեւակերպութիւնը չեն կրնար ըլլալ, հետեւաբար պէտք է ասոնք ծնունդ առած ըլլան դասական հայերէնէն անջատ ուրիշ հայ բարբառէ մը։

Թէեւ իւրաքանչիւր հին հայերէն բարբառներու մասին տեղեկութիւնները խիստ ցանցառ են, բայց և այնպէս բաւական վստահութեամբ կարելի է պատասխանել կիլիկեան միջին հայերէնի ծագման հարցին։ Օրինակ, Շահան Ջրբալեցի Թուարկած գլխաւոր վեց հին հայ բարբառներէն ուշադրութեան կրնայ առնուիլ այստեղ արեւմտեանը կամ միջին ծովափականը։ Այս վերջին բարբառը, որ հաւանականաբար իր մէջ ընդունած է Կորդուաց բարբառի տարրեր, պէտք է համարիլ մայր բարբառ կիլիկեան հայերէնի։

Արեւմտեան այս բարբառը, հին հայերէն բարբառներու մէջ, Կորդուաց բարբառէն յետոյ, ամէնէն քիչ շեղումը կը ցուցնէ դասականէն՝ իր հնչման կազմութեամբ։ Ասով կը բացատրուի թէ վերոյիշեալ բարբառի շարունակութիւնը եղող կիլիկեան հայերէնը հնչման կազմութեան տեսակէտով՝ ոչ սակաւ պարագաներու մէջ, դասական հայերէնի հնչախօսութենէն շատ քիչ կը խոտորի. այնպէս որ յաճախ կիլիկեան հայերէնի ինչ ինչ ձեւեր հին դասականէն յառաջ եկած ըլլալ կը Թուին։ Վերջին պարագային մէջ, այս բան կրնայ ստուգիւ պատահած ըլլալ, և փոքր զարմանալի պիտի ըլլար՝ եթէ բարբառները, դասական պերճ լեզուին հզօր ազդեցութիւնը կրելէ յետոյ, զերծ մնային անոր հետ խառնուելէ. սակայն սովորաբար երեւութական է այս ազդեցութիւնը։ Որովհետեւ հին հայերէնի շրջանի մէջ երկու բարբառները հնչումով համեմատաբար շատ քիչ կը տարբերին իրարմէ, ուստի կիլիկեան հայերէնի դարաւոր զարգացումէն յետոյ իսկ՝ երկուքին տարբերութիւնը այնչափ մեծ չէր կրնար ըլլալ որ մարդ չփորձուէր զայն համարել իբր արդիւնք միեւնոյն հին բարբառի ձեւափոխութեան։

Հեղինակը արեւմտեան հայերէնի հիւսիսային բարբառի յաջանիչներն ալ յիշատակելէ յետոյ (Ամիրտովլաթ Ամասիացի, Ասար Սեբաստացի, Պունիաթ Սեբաստացի և Աբուսայիտ), կ'անցնի արեւմտեան արդի հայերէնին, որու մասին հետեւեալ կերպով կ'արտայայտէ իր կարծիքը (էջ 138)։

ԺԶ. և ԺԷ. դարերու մէջ, որոնք ամուլ են գրական արտադրութեան կողմէ, հիւսիսային լեզուախումբի երբեմն այս և երբեմն այն բարբառը կը փորձէ գրական դառնալ, մինչեւ որ վերջապէս՝ ԺԸ. դարու կէսին՝ Կ. Պոլսոյ լեզուն գերակշիռ դիրք կը ստանայ։ Այդ լեզուով կը խօսէին արեւմտեան Հայերը կամ Տաճկահայերը եւ որովհետեւ միանգամայն օսմանեան—արաբական եւ արեւմտեան քաղաքակրթութեան հետ շփման մէջ էին, զարգացմամբ գերազանցեցին իրենց արեւելեան տոհմակիցները, իրենց լեզուն օսմանեան-արաբական ազդեցութեան տակ մեծ ճկունութիւն մը ստացաւ, եւ մեծապէս ճոխացաւ բառերով եւ ձեւերով։ Եւ երբ առաջին հայերէն Թերթերը լոյս տեսան, այս բարբառով խմբագրուած, այն ատեն բնական կերպով գրական և հաղորդակցական լեզու մը դառնալով՝ կարեւորութիւն ստացաւ, այնպէս որ արդէն մինչեւ հիմա հանդէս բերած է ճոխ և բազմակողմանի գրականութիւն մը։

Դր. Քարստ իր գործին 407րդ էջին մէջ կ'աւելցնէ այս մասին թէ արդի գրական հայերէնի համաձայնութիւնը, նախադասութեան կազմութիւնը և շարադասութիւնը յայտնապէս օսմաներէն է. ազդեցութիւն մը որուն պատճառ կը համարի սա պարագան թէ տաճկահայերը որչափ լաւ օսմաներէն կը խօսին՝ որքան հայերէն։

Ինչպէս արեւմտեան հայերէնի լեզուախումբի հարաւային ճիւղը, ժամանակաւ գերակշիռ դիրք ստացաւ՝ միջին հայերէնի շրջանին մէջ իբրեւ պերճ և գրական լեզու, այնպէս ալ հիւսիսային ճիւղը՝ նոր հայերէնի շրջանին մէջ։ Արդ՝ Տաճկահայերէնը այս նոր հայերէնի շարունակութիւնն ու զարգացումն է, և կը պատկանի արեւմտեան միջին հայերէնի բարբառախումբի հիւսիսային ճիւղին, որ ցեղակից է կիլիկեանին։

Կ'երեւայ սակայն Թէ կիլիկեան հայերէնը անհետ եղած է կամ ուրիշ գաւառաբարբառներու հետ խառնուած ու ձուլուած։ Իրաւ է Թէ Ունիոյ արդի բարբառը իր բառամթերքով՝ կը նմանի կիլիկեան լեզուին, իրաւ է Թէ Նախիջեւանի բարբառին մէջ դեռ այսօր կը գտնուին երբեմն դերանուանական ձեւափոխումները կիլիկեան հայերէնի, նաա, նաձա, նոցա, ինչպէս եւ ինա, խա, խդա դերանունները. սակայն եւ այնպէս այս նորագոյն բարբառներն այնչափ նորանշան են ու այնչափ կը շեղին միջին հայերէնէն, որ վերոյիշեալ նմանութիւն կէտերը կը մնան յաւէտ իբր կիլիկեան լեզուաճիւղի ցիրուցան մնացորդներ ու հատակտորներ, ուրիշ լեզուի մը ժառանգութեան մէջ քան թէ կիլիկեան բարբառէն ուղղակի սերած։

Գ. ՃԻՒԻՐՃԵԱՆ

Սանասարեան վարժարան
16)29 Դեկտ. 1900

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՊԱՊԸ

Մոնսէնեէօր Ֆավիէի Մարսիլիա ժամանումը.—Ֆրանսայի ու Վատիկանի յարաբերութիւնները։

Մարսիլիա, 5 յունուար. — Բէքինի պապական նուիրակ Մոնսէնեէօր Ֆավիէ այս իրիկուն Մարսիլիա հասաւ Հռոմէն, ուր երկար տեսակցութիւն մը ունեցած էր Պապին հետ։ Մոնսէնեէօր Ֆավիէ, լրագրական Թղթակցի մը հետ տեսակցելով յայտարարեց Թէ սխալ է այն լուրը որուն համաձայն Պապը պաշտօն մը յանձնած ըլլայ իրեն Ֆրանսական կառավարութեան մօտ։ «Ս. Պապը, յարեց Մոնսէնեէօր Ֆավիէ, բարեհաճեցաւ ինծի հետ խօսիլ խնդրի մը վրայ որուն մեծ կարեւորութիւն կուտայ. բայց ես Ֆրանսական կառավարութեան մօտ որեւէ պաշտօն մը չունիմ։ Տեղեակ եմ Պապին գաղափարներուն, սակայն չինական գործերը արդէն բաւական ծանր պաշտօն մը եղած են ինծի համար, որով պիտի չկրնամ դիւանագիտական այդ տեսակ պաշտօնով մըն ալ բեռնաւորուիլ։ Պապը շատ բարեացակամ է և հայրական սէր մը կը տածէ Ֆրանսայի նկատմամբ։ Այսու հանդերձ գործերուն չափազանց մութ գոյն մը տրուեցաւ։ Կրնամ ձեզ հաւաստել Թէ Լէոն ԺԳ. լաւագոյն տրամադրութիւնները ունի մեր երկրին համար։ Պապը յարեց Թէ իր կողմէ Բարիզի արքեպիսկոպոսին ուղղուած Նամակը կարդացողները պիտի հասկնան Թէ ամբողջ հոգիովը կը սիրէ Ֆրանսան»։

Թղթակիցը Մոնսէնեէօր Ֆավիէի կարծիքը հարցուց Պապին Նամակին այն պարունակութեանը համար որով սպառնալիքներ ըրած ըլլայ Ընկերակցութեանց օրէնքին քուէարկութեան պարագային համար, մանաւանդ Թէ կրնայ ըլլալ որ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ կաթոլիկ միսիոնարութեանց պաշտպանութեան գործը Ֆրանսայի ձեռքէն առնուի։ Պապական նուիրակը բացարձակապէս յայտարարեց Թէ այդ տեսակ միջոց մը բնաւ ձեռք պիտի չկրնայ առնուիլ և Թէ Պապին հետ իր ունեցած տեսակցութեանը պահուն ատոր խօսքը անգամ եղած չէ։ Եպիսկոպոսը ըսաւ նաև Թէ ինչ որ ալ ըլլայ, Ֆրանսա Մայրագոյն Արեւելքի մէջ պիտի պահէ իր դիրքը և Թէ, ինչպէս կ'ըսուի, Գերմանիա ձեռնարկներ ըրած է Ֆրանսայէն առաջ անցնելու համար, անոր ջանքերը պիտի չյաջողին։ Գալով Պապին Նամակին այն մասին որ կը վերաբերի ներքին քաղաքականութեան, եպիսկոպոսը ըսաւ Թէ Պապը անոր ամէն մէկ բառը կշռած է։ Մոնսէնեէօր Ֆավիէ շատ լաւատես կերպով խօսեցաւ չինական գործերուն վրայ, ըսելով որ ամէն բան կարգադրուելու վրայ է։ Մոնսէնեէօր Ֆավիէ քանի մը ժամ Մարսիլիա մնալէ ետքը Բարիզ պիտի երթայ և պիտի տեսակցի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի հետ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Բարեյուսոյ գաղթավայրը.—Աֆրիքանտէրները.—Փախստականները.—Տէվէթ զօրավարը.—Մահու պատիժ.—Գերիները.—Անգլիական զինուորներ.—Լորտ Ռոպէրթս։

Բարեյուսոյ Գլուխ. 5 Յունվար.—Նախարարապետը այս առտու երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի հետ՝ Որոշեցին անմիջապէս նախարարաց Խորհուրդ գումարել։ Կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ըլլայ։ Կառավարութիւնը արտօնեց քաղաքապետը քաղաքապահ զինուորներու խումբ մը կազմակերպել՝ բոլորովին անկախ գաղթային պաշտպանութեան զօրախումբերէն։ Զինուորագրութիւնը այս առտու սկսաւ։ Եթէ հարկ ըլլայ քաղաքը քանի մը շրջանակներու պիտի բաժնուի։ Քաղաքապահները գիշեր ցորեկ հսկողութիւն պիտի կատարեն, որպէս զի կանոնաւոր զինուորները գործելու ազատութիւն ունենան։ Կառավարութիւնը որոշեց կամաւորներու երկրորդ վաշտ մը կազմել։ Մուրաեսպուրկի մէջ ալ պաշտպան վիճակ պիտի հրատարակուի։

—Վերջերս զրոյց ելաւ Թէ Բարեյուսոյ Գլուխէն քանի մը Աֆրիքանտէրներ գաղթային արեւմտեան կողմը գացեր են, հաւանօրէն միանալու հոն գտնուող Պոէրներուն։ Անգլիական զօրագունդ մը Բիքէպիէրկ գնաց։

Տուրպան.— Բարձր գումիսէրը ծանոյց Թրանսվալէն հոն փախչող օտար հպատակներուն Թէ Բրիտանական կառավարութենէն հարիւր հազար անգլիական ոսկի գումար մը պիտի խնդրէ՝ փախստական օտար հպատակներուն օգնելու համար։

Մազէրու.—Տէվէթ զօրավարը հալածելու համար ղրկուած անգլիական զինուորները Ֆիքսպուրկ անցան. յետոյ երեք մասի բաժնուեցան. ատոնց մէկը Համոնիայի ճամբան բռնեց, միւսը՝ Բոմանտոնէքի եւ երրորդը՝ Վոլմարանս-Նէքի։ Անգլիացիները, Համոնիայի մէջ, Պոէրներուն ձեռքէն առին արջառներ ու քանի մը վակոն. Նաեւ երեսուն հոգի գերի բռնեցին։ Անընդհատ Թնդանօթաձգութեան ձայներ կ'իմացուին։ Ֆիքսպուրկ լքուեցաւ. անգլիացի բոլոր բնակիչները Պասութոլանտ կ'երթան։ Ցորենի բոլոր մթերքը սահմանագլուխէն անդին փոխադրուեցաւ. Պոէրները գրաւեցին բոլոր վաճառատուները։

Պլէմֆոնթէյն.—Այսօր հրացանի բռնուեցաւ անգլիական յիսնապետ մը որ Քրիւկէրստորբի մէջ գաղթային զինուորներու անգլիացի տեղակալ մը սպաննած էր։

Լոնտոն.—Իվնինկ Սթանտարտ կը ծանուցանէ Թէ Հէյլպրոնի մէջ դեկտ. 29ին Պոէրներու ձեռքը գերի ինկած Անգլիացիները արձակուեր են։

Քուինսթաուն.— Չիֆակօ փոխադրանաւը այս առտու Քուինսթաունէն ճամբայ ելաւ դէպ ի Բարեյուսոյ Գլուխը։ Կը տանի չորս հարիւր զինուորներ և 200 ձիեր։

Լոնտոն.—Իրլանտայի կիները Լորտ Ռոպէրթսի պիտի ընծայեն ադամանդով և յակինթով զարդարուն ոսկիէ խաչ մը։

ՏՈՔԹ. ԲՈԹԷՆԻ ՄԱՀԸ

Բժշկական գիտութեան համար մեծ կորուստ մը.—Կենսագրական տեղեկութիւններ.—Փայլուն ասպարէզ մը։

Բարիզ, 6 յունվ.—Ֆրանսայի բժշկական աշխարհը խիստ մեծ կորուստ մը ունեցաւ։ Հռչակաւոր Բոթէն բրոֆէսէօրը, անցեալ գիշեր, յանկարծամահ եղաւ իր բնակարանին մէջ՝ Պուլվար Սէն Ժէրմէնի։ Տոքթ. Բոթէն 75 տարեկան էր։ Բարիզի մէջ ծնաւ 1825 յուլիս 10ին. բժշկական համալսարանի դասընթացքներուն հետեւեցաւ, հիւանդանոցներու ներքին բժիշկ եղաւ և 1855ին տոքթորի վկայական ստանալով Պուիյոյի քլինիքին պետ կարգուեցաւ։ 1859ին Տոքթ. Ռուսթանի ու Պուիյոյի փոխանորդեց։ Զանազան հիւանդանոցներու մէջ բժշկութիւն ընելէ ետքը 1876 մարտ 20ին Ֆրանսայի բժշկական համալսարանին ախտաբանութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ։ 1882ին բժշկական կաճառին անդամ ընտրուեցաւ և Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան աստիճանը ստացաւ։ Տոքթ. Բոթէն հիւանդներով այնչափ զբաղած էր որ հազիւ քանի մը հեղինակութիւններ ունեցաւ։ Վերջին անգամ Շարիթէ հիւանդանոցին մէջ կը պաշտօնավարէր։ Տոքթ. Բոթէն շատ առողջ էր, և հետեւաբար տխուր անակնկալ մը եղաւ անոր յանկարծակի մեռնիլը։ Տակաւին ուրբաթ օրը ըրած էր իր սովորական այցելութիւնները։ Իրիկունը ինքզինքը քիչ մը յոգնած զգաց ու պառկեցաւ։ Կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը սպասաւորը տոքթորին սենեակը մտաւ՝ հարցնելու համար Թէ վառարանը վառել կ'ուզէ՞, բայց Տոքթ. Բոթէն անզգայ էր. ձեռքերը պաղած էին։ Գրեթէ կայծակնահար եղած էր, սակայն դէմքին գիծերը սովորական վիճակը ունէին՝ ուրկէ կ'երեւայ Թէ մեծանուն բրոֆէսէօրը խիստ հանդարտ մեռած է։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

Տէրութեանց ծրագիրը.—Ռուսիա Մանչուրիոյ մէջ։

Բէքին, 6 յունվ.— Զանկ-Չի-Թունկի խնդրանօք հրատարակուած է կայս. հրամանագիր մը կը հրաւիրէ չինական պատուիրակները՝ Լի-Հունկ-Չանկ և Չինկ իշխանը չստորագրել Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը, մինչեւ որ Ե. Ի. Ը. և Թ. յօդուածները չփոխուին։ Չինական պատուիրակները պատասխանեցին Թէ քանի որ ծրագիրը կայս. հրամանագրով ընդունուած է, կարելի չէ ետ առնել։ Չինական պատուիրակները յայտարարեցին նաեւ Թէ, հակառակ Զանկ-Չի-Թունկի առաջարկութեան, որոշած են ստորագրել վերջնական բրոթոքոլը և կնքել կայս. կնիքով։

Պերլին.— Քէօլնիշէ Զայթունկ յօդուածի մը մէջ որ կառավարութենէն ներշնչուած է, կ'ըսէ Թէ Եանկ-Զէի մասին Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը Մանչուրիոյ հետ վերաբերութիւն չունի, վասն զի եթէ այնպէս ըլլար, Գերմանիա պիտի չընդունէր այդ համաձայնութիւնը։ Գերմանիա ո ե ւ է շահ չունի Մանչուրիոյ մէջ և արդէն յայտնած է Անգլիոյ Թէ այդ կէտին համար բան մը չի պահանջեր։

ԻՏԱԼԻԱ

Գանձային նոր նախարարը.— Հռոմի մէջ տպաւորութիւնը.— Պ. Սոննինօ։

Հռոմ, 7 յունուար.— Պ. Ֆինալիի Իտալիոյ գանձային նախարար անուանուիլը ընդհանուր զարմացում առաջ բերաւ Հռոմի մէջ։ Նախարարապետ Պ. Սարաքքօ բաւական ատենէ ի վեր կը բանակցէր Պ. Սոննինոյի հետ։ Առջի օրն իսկ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած էր անոր հետ։ Խորհրդարանական շրջանակներուն մէջ այնպէս կը յուսային Թէ Պ. Սոննինօ դահլիճին պիտի մասնակցի իբրեւ գանձային նախարար, բայց Պ. Սոննինօ յանկարծ մերժեց, որով Պ. Սարաքքօ ուրիշ բան չէր կրնար ընել եթէ ոչ կամ ամբողջ դահլիճին հրաժարականը ներկայացնել և կամ գանձային նախարարութեան համար մէկը գտնել։ Պ. Սարաքքօ պատրաստ էր քաշուելու, բայց Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը սկզբունքի համար չընդունեց Խորհրդարանէն դուրս լուծում մը։ Պ. Սարաքքօ պարտաւորուեցաւ ծերակուտական Պ. Ֆինալիի յանձնել գանձային նախարարի պաշտօնը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՊՈՐԹՈՒԿԱԼ

Պորթուկալի Թագաւորին գահաճառը.— Վիէննայի լրագիրները։

Վիէննա, 7 յունուար.— Լրագիրները կը խօսին այն ճառին վրայ զոր Պորթուկալի Թագաւորը արտասանեց Խորհրդարանին բացման առթիւ՝ յիշելով Անգլիոյ և Պորթուկալի դաշնակցութիւնը։ Վիէննայի լրագիրները այդ ճառը խորհրդարանական նուիրագործում մը կը նկատեն դեկտեմբերի սկիզբները պաշտօնապէս ծանուցուած իրողութեան մը։ Հետեւաբար Պորթուկալի Թագաւորին այդ յայտարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն մը պիտի չգործէ Եւրոպայի մէջ։ Ուշադրութեան արժանի կը նկատուի, սակայն, Պորթուկալի չէզոքութեան վերաբերեալ կէտը հարաւային Աֆրիկէի պատերազմին մէջ որ Պոէրներուն չափ Պորթուկալի համար ալ վտանգաւոր կ'երեւար։ Արդ, Պորթուկալ անվնաս ելաւ գործին մէջէն, և նոյն իսկ ապահովութեան և անդորրութեան աւելի լուրջ հնարաւորութիւններով։ Յայտնի է Թէ պարագաները նպաստաւորեցին Պորթուկալի կառավարութիւնը, այնպէս որ կրցաւ Անգլիոյ յարիլ, առանց բռնադատուելու Թերանալու իր միջազգային պարտաւորութիւններուն մէջ։ Կարելի չէ ուրանալ Թէ 1891ին Անգլիոյ և Պորթուկալի միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը օրինաւոր հանգամանք մը կու տար անգլիական զինուորներու Պէյրա ցամաք ելլելուն. ատկէ ետքը տեղի ունեցաւ Բրէթորիայի հոլանտական հիւպատոսին պաշտօնը վաւերացնող հրամանագրին ետ առնուիլը, զոր Լա Հէյի դահլիճը չէր կրնար առանց բողոքի Թողուլ, Թէեւ որոշած է կարելի եղածին չափ քիչ խառնուիլ Անգլիոյ և Պոէրներուն միջեւ եղած խնդրին։ Ինչ որ ալ ըլլայ, Պորթուկալ պատճառներ ունի գոհ մնալու ազատ ըլլալուն համար դժուարին գործէ մը և ատիկա ալ իր շահերուն համար ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով։ Արդարեւ շատ դժուար պիտի չըլլայ ապացուցանել Թէ Պորթուկալ այսօր Անգլիոյ քաղաքականութեան միայն կրնայ հետեւիլ, վասն զի ուրիշ կերպով եթէ շարժի, իր գաղթավայրերը մեծ վտանգներու պիտի ենթարկէ։ Պորթուկալ եթէ ուրիշ մեծ տէրութեան մը հետ դաշնակցութիւն մը կնքել ուզէր, շատ հաւանական է որ ատիկա Անգլիոյ հետ կնքածէն աւելի ծանր ըլլայ իրեն համար. նաև չունենայ գործելու այն ազատութիւնը ուրկէ հիմա կրնայ օգտուիլ այն ամէն տեղերը, ուր Անգլիոյ շահերը ուղղակի խնդրոյ տակ չեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սաքս Վէյմարի մեծ դուքսին մահը.—Քրիւկէր նախագահը.— Աւստրիա-Հունգարիա.—Պելճիքա.— Ձերբակալութիւններ.— Մ. Նահանգներու գործոց բանակը.— Փիլիպպեանները։

Հեռագիրներու բաժնին մէջ ծանուցինք արդէն Սաքս Վէյմարի մեծ դուքսին՝ Քարլ Ալեքսանդրի մահը, որ ութսուն երկու տարեկան էր։ Քարլ Ֆրէտէրիք մեծ դուքսին ու Մարի Բաւլովնա ռուս իշխանուհիին որդին էր։ Իր առաջին երիտասարդութեան միջոցին ճամբորդութիւններ կատարեց Մեծն-Բրիտանիոյ, Ռուսիոյ և Հոլանտայի մէջ։ Նաև բարձրագոյն ուսմանց հետեւեցաւ Իէնայի և Լայբցիկի համալսարաններուն մէջ։ Քանի մը տարի Պրէսլաւի զրահաւոր պահակազօրքերուն գունդին մէջ ծառայեց, 1842ին Հոլանտայի Վիլհէլմ Բ. Թագաւորին աղջկան՝ Վիլհէլմինա իշխանուհիին հետ ամուսնացաւ։ Իր հօրը մեռնելէն յետոյ՝ 1853ին մեծ-դուքսի աթոռը բարձրացաւ։ Քարլ-Ալեքսանդր մեծ դուքսը միշտ ջանացած է պահպանել այն գրական ու գեղարուեստական համբաւը, որ վաղուց անտի իր դքսութեան մէջ կը տիրէր։ Անշուշտ ժողովրդեան մը կամ տէրութեան մը պատմութեան մէջ նշանաւոր շրջան մըն է այն ժամանակամիջոցը երբ միեւնոյն ատեն իր շուրջը կը հաւաքէ Կէօթէի, Շիլլէրի և Ուիլէնտի պէս մեծ գրագէտներ, ինչպէս եղած է Սաքս Վէյմարի դքսութեան մէջ։ Սաքս Ալեքսանդր մեծ դուքսը երբեք չդադրեցաւ վառ պահելու այդ գրական ոստանը, որ Գերմանիոյ Աթէնքը կը համարուէր։ Մեծանուն դաշնակահար՝ Լիստ ալ երկար ատեն Վէյմարի մէջ բնակեցաւ, որով այդ քաղաքը Գերմանիոյ երաժշտական առաջին ոստանը հանդիսացաւ։ Քարլ-Ալեքսանդր մեծ դուքսին ամուսնութենէն ծնած են երեք զաւակներ. մեծ դուքս Քարլ Օկիւստ գահաժառանգը, որ ծնած է 1844ին, Մարի իշխանուհին, ծնած 1849ին և Հանրի տը Ռէօսի հետ ամուսնացած է 1876ին, և Էլիզապէթ իշխանուհին, 1854ին ծնած և 1886ին ամուսնացած է Մէքլէնպուրկ-Շվէրինի խնամակալ դուքսին հետ։ 1894ին գահաժառանգ մեծ դուքսը մեռնելով, հիմա յաջորդը պիտի ըլլայ անոր որդին Կիյոմ Էռնէսթ, որ 1876ին ծնած է։

—Լա Հէյէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ Թէ Քրիւկէր նախագահին առողջական վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի, բայց տակաւին շատ ուժաթափութիւն կը զգայ։ Ամսթերտամի երիտասարդներու խումբ մը, որ Պ. Քրիւկէրի Մարսիլիա հասած ատեն հեռագիր մը ուղղած էր անոր, հետեւեալ Նամակը ընդունած է.

«Շնորհակալ եմ ինծի նկատմամբ ցոյց տուած ձեր սրտագին համակրութեան համար։ Շահագրգռման այդ ցոյցերը մանաւորապէս Թանկագին են ինծի համար, որովհետեւ կը քաջալերեն զիս և իմ ժողովուրդս, այն կռուին մէջ զոր կը մղենք իրաւունքի և մարդկութեան համար»։ Այս Նամակը Քրիւկէր Նախագահին կողմէ ստորագրուած ու հարաւ-աֆրիկեան հանրապետութեան կնիքովը կնքուած է։

—Հունգարիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը շրջաբերականով մը Հունգարիոյ բոլոր քաղաքապետութեանց ծանուցեց Թէ երբ ոստիկանական իշխանութիւնները օտար իշխանութեանց հետ ուղղակի Թղթակցին, պարտին այսուհետեւ Ֆրանսերէն գործածել միայն։ Նոյն իսկ գերման իշխանութեանց ղրկուած հունգարական ոստիկանութեան տեղեկագիրներն ալ Ֆրանսերէն լեզուով պիտի գրուին։ Աւելորդ է ըսել Թէ գերման մամուլը դժգոհութեամբ ընդունած է այս լուրը։

—Պրիւսէլի ոստիկանութիւնը քաղաքին բոլոր պանդոկներուն և տուներուն մէջ խուզարկութիւն կատարելով, ամէն անոնք ձերբակալած է, որոնք չեն կրցած գոհացուցիչ բացատրութիւն մը տալ իրենց զբաղումներուն, գործերուն մասին։ Ձերբակալութիւններու Թիւը կը հասնի հարիւրի՝ որոնց մէջ երեսուն հոգի Ֆրանսացի կան, որոնք Բարիզէն եկած էին։ Այս վերջինները բանտարկուեցան մինչեւ որ երկրէն դուրս վտարուին։

—Ամերիկեան Ծերակոյտը գործօն բանակին Թիւը 100,000ի բարձրացնելու մասին պատրաստուած օրինագիծին վրայ կը վիճաբանի։ Կառավարութեան կուսակից ծերակուտական Պ. Քարթէր յայտարարեց Թէ միայն Փիլիպպեաններու համար 60—70,000 հոգիի պէտք կայ։ Հիմա վիճաբանութիւն բացուած է սա առաջարկին վրայ է Թէ պէ՞տք է գաղթային բանակ մը կազմել, Փիլիպպեանց մէջ զգացուած առժամեայ պէտքերուն համար, որով երկիրը չափաւոր միայն մեծ բանակ մը պահելու զոհողութիւնը ընել, ինչ որ կը պահանջեն երկրակալութեան կուսակիցները։ Պատերազմական նախարար Պ. Ռութի Մանիլա ըրած ճամբորդութիւնը՝ նախագահ Պ. Մաք Քինլիի կողմէ տրուած գոհունակութիւն մըն է երկրակալութեան կուսակիցներուն։ Եթէ պատերազմական նախարարին անձնական քննութենէն երեւան ելլէ Թէ —ինչ որ արդէն բացայայտ կը պարզուի Մաք-Արթուր զօրավարին տեղեկագիրներուն մէջ—անկարելի է Փիլիպպեաններու խաղաղեցումը, այն ատեն նախագահը և իր խորհրդականները Թերեւս համակերպին անկախութիւն տալ Փիլիպպեանց, ամերիկեան պաշտպանութեան տակ։

Վարժ գրաշարի մը պէտք ունինք։
Դիմել «Արեւելք»ի Տպարանը։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Սղերդի կառավարիչ անուանուեցաւ Տէրսիմի Նախկին կառավարիչ Նաճիպ Նիւզհէթ փաշա։

—Ճիտտէի մաքսատան տնօրէն անուանուեցաւ Սիրքէճիի կայարանին մաքսատան տնօրէն Ռիզա պէյ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ և Հիճազի հեռագրաթելին շինութեան տեսուչ Սատըգ փաշայի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ ռումանական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Տէրոսիի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ նոյն դեսպանատան երկրորդ Թարգման Պ. Սթավրիտիի և Կ. Պոլսոյ ռումանական փոխ-հիւպատոս Պ. Ճորճէսքոյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ և Լիագաթի արծաթ մետալը՝ ամերիկացի Ճորճ Ուիլէմս զօրավարին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը իր առջի օրուան արտասովոր Նիստին մէջ խիստ ստիպողական խնդիրներու վրայ խորհրդակցելէ ետքը շրջաբերական հեռագիր մը ուղղեց քարանթինայի կայաններուն։

Պ. ԿՐԻԲԱՐԻՍ, Գահիրէի հելլէնական ընդհանուր հիւպատոսը, առջի օրը Կ. Պոլիս ժամանեց։ Պ. Կրիբարիս Թէեւ երէկ իրիկուն Սոֆիա պիտի ուղեւորէր, սակայն Պուլկարիոյ կողմէ հաստատուած քարանթինային պատճառով ուղեւորութիւնը յետաձգեց։

ԻԶՄԻՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Իզմիրի մէջ առողջապահական ու ապահովման միջոցները ամենայն ուշադրութեամբ գործադրուին, աղքատ ժողովուրդին առողջութիւնը և հանգստաւէտութիւնը ապահովուի և բժիշկները մեծ ուշադրութիւն ընեն աղքատները դարմանելու մասին։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ հարկ եղած տեղերը։

—Թէեւ տակաւին յայտնի չեն Իզմիրի մէջ ժանտախտի ծագման պատճառները, սակայն կը կարծուի Թէ հիւանդութիւնը առաջ եկած ըլլայ ժանտախտի առաջին շրջանէն մնացած հագուստներէ։ Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն Թէ Այտընի կուսակալութեան առաջարկուեր է այրել Թոմազօ գիւղին մէջ հիւանդութիւնը ծագած տունը և շրջակայ միւս տուները։

—Իզմիրի մէջ երկու օրէ ի վեր նոր դէպք չէ պատահած։

ՁՄԵՌԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ձմեռուան պատճառով ժողովուրդը չնեղուի ու դժուարութեանց չենթարկուի և փայտի ու ածուխի մատակարարութեան մասին ամէն դիւրութիւն ընծայուի։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ պէտք եղած տեղերը։

—Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը նկատելով որ փայտը և ածուխը այս տարի բաւական առատ են և Թէ առաքումներն ալ կը շարունակուին, գրեց [illegible] որ անկ է արգիլել շահադէտներու ապօրէն գործառնութիւնները։

—Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի մէջ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Անցեալ հինգշաբթի Սալարիցայի խճուղիին վրայ երեք պուլկար գիւղացիներ սառեր են։ Լեռներու վրայի անասուններն ալ կը կորսուին ցուրտին սաստկութենէն։ Բաւական ուղեւորներ սառած են կ'ըսուի։ Ձիւնը սաստկութեամբ կը շարունակէ։

—Դանուբի մէջ սառոյցի կտորները երեւան ելած ըլլալով նաւարկութիւնը դադրած է։ Պուլկարիայէն զանազան բերքեր բեռցած նաւեր չեն կրցած ճամբայ ելլել։

—Էտիրնէէն կը գրեն առջի օրուան Թուականով.—«Շաբաթէ մը ի վեր հոս այնչափ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ որ երբեմնի ձմեռները յիշեցնել կու տայ։ Ձիւնը որուն յիշատակը քանի մը տարիներէ ի վեր մոռցած էինք, երկու օր այնչափ տեղաց որ կառքով երթեւեկութիւնները և փողոցներէն անցուդարձը բոլորովին դժուար ու վտանգաւոր եղաւ։ Թէեւ ձմեռը հիմա դադրած է, սակայն եղանակը ամպոտ է։ Վերջերս ջերմաչափը զերոյէն վար 10 աստիճան իջաւ. գետակները բոլորովին սառած են»։

—Տէտէ Աղաճ, Սէլանիկի երկաթուղիի գիծին վրայ շատ ձիւն տեղացած ըլլալով կառախումբերու երթեւեկութիւնները դժուարացած են։

—Տարտանէլէն կը գրեն կիրակի օրուան Թուականով.—Ձմեռը սկսաւ ամենայն խստութեամբ։ Հիւսիսային բուռն քամիով ձիւնախառն փոթորիկ մը երէկ արգելք եղաւ նեղուցին մէջ նաւարկութեան։ Մարմարայէն Միջերկրական գացող վեց շոգենաւեր Նակարայի առջեւ պարտաւորուեցան կենալ։ Երկու շոգենաւեր որոնց անունը յայտնի չէ, խրեցան՝ մէկը Զարտաքի մօտ և միւսն ալ Կէլիպոլիի։ Նաւաձիգներ կ'աշխատին զանոնք ազատելու։

—Բարիզի մէջ երկուշաբթի օրը առատ ձիւն տեղացած ըլլալով Թրամուէյներու և հանրակառքերու երթեւեկութիւնները դադրեր են։

ԻՖԹԱՐ.—Թնդանօթարանի և զինուորական վարժարաններու ընդհանուր վերատեսուչ Զէքի փաշա, զինուորական բարձրագոյն վարժարանին երկրորդ վերատեսուչ Րիզա փաշա և նոյն վարժարանին բոլոր սպաները և ուսանողները երէկ իրիկուն կայս. պալատան մօտ գտնուած շէնքին մէջ իֆթար ըրին։ Դրամական պարգեւներ բաշխուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Գերմանիոյ կայսրը հիւանդ է, հեռագրով անոր որպիսութիւնը հարցուց։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Թիւրխան փաշա, հեծեալ զօրքերու ուսուցիչ Րամի փաշա և Էրթողրուլ հեծելագունդէն Մէհմէտ Ալի փաշա երէկ իրիկուն Գերմանիա ուղեւորեցան Արեւելեան ճեպընթացով՝ ներկայ գտնուելու այն հանդէսներուն որոնք Պէրլինի մէջ պիտի կատարուին Պրուսիոյ Թագաւորութեան հաստատման 200րդ տարեդարձին առթիւ։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարար Ապտիւրրահման փաշա ապաքինած ըլլալով երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ԿԻՊՐՈՍԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ.— Ծանուցուեցաւ Թէ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը եկեղեցական մը Կիպրոս պիտի ղրկէ, տեղւոյն արքեպիսկոպոսին ընտրութեան խնդիրը կարգադրելու համար։ Արդ, Կիպրոսի արքեպիսկոպոսութեան Սինոդը հեռագրեր է Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան Սինոդին Թէ Օրթոտոքս Պատրիարքութիւնները միայն կարծիք կրնան յայտնել Կիպրոսի Եկեղեցւոյն ներքին գործերուն, բայց միջամտելու իրաւունք չունին։ Կիպրոսի ժողովրդեան անունով 46 պատուիրակներու կողմէ ստորագրուած նոյնիմաստ հեռագիր մըն ալ հասած է Ֆէնէրի Պատրիարքարանը։

ՏԻԿԻՆ ԷԼԷՆ ԶԱՐԻՖԻ, Աթէնք և Քան ուղեւորելէ առաջ, մեծաքանակ ածուխ բաշխել տուաւ Մեծ Կղզիի և Ֆէնէրի աղքատներուն։ Տիկին Զարիֆի ծանոյց Յունաց Ս. Պատրիարքին Թէ մեծ ծրագիր մը պատրաստած է իր և իր ամուսնոյն յիշատակը յաւերժացնելու համար։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ Լոյտի շոգենաւային Ընկերութիւնը, վաճառականներուն և մանաւանդ Սէլանիկ շաքար ղրկողներուն փափաքին համաձայն, որոշեց Թրիէսթէի և Սէլանիկի միջեւ շոգենաւային կիսամսեայ ուղղակի երթեւեկութիւն մը հաստատել որ պիտի տեւէ հոկտ. 1էն մինչեւ մարտ 31, վասն զի այդ միջոցին աւելի գործ կ'ըլլայ։ Առաջին մեկնումը յունուար 16ին պիտի կատարուի Թրիէսթէէն՝ կէս օրէն երեք ժամ ետքը։ Պիտի հանդիպի Քորֆու և Պիրէոս։ Շոգենաւը յաջորդ երկուշաբթին Սէլանիկ պիտի հասնի, ուր 27 ժամ կենալէ ետքը ճամբան պիտի շարունակէ դէպի Տարտանէլ և Կ. Պոլիս։

ՁԻԵՐ.— Կայս. կառավարութիւնը Ռուսիայէն ձիեր պիտի գնէ Թնդանօթաձիգ զինուորներու համար։

ՊՈԼՍՈՅ Սիւլէյմանիէ Թաղին մէջ անցեալները պատահած հրդեհին առեն, ինչպէս կը յիշուի, Ֆրանսական դեսպանատան Վոդուռ պահականաւէն նաւաստիներ ջրհանով մը օգնութեան փութացած էին և նաւաստիներէն Օկիւսթ Թիւառ պատ մը իյնալով ծանրապէս վիրաւորուած էր։ Կ. Պոլսոյ զինուորական հրամանատար Սաատէտտին փաշայի հրամանով վիրաւորը Սպարապետի Դրան հիւանդանոցը տարուեցաւ, ուր Տոքթ. Ազիզ պէյ մինչեւ առտու դարմանեց զայն։ Սաատէտտին փաշա ներկայ գտնուեցաւ դարմաններուն։ Առտուն Վոդուռի հրամանատարը Ֆրանսական հիւանդանոցը փոխադրեց վիրաւոր նաւաստին, շնորհակալութիւն յայտնելով Տոքթ. Ազիզ պէյի խնամքներուն համար։ Վեհ. Սուլթանը՝ կայս. Թիկնապահի մը միջոցաւ՝ հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան և քսան ոսկիի դրամական պարգեւ մը ղրկեց Ֆրանսացի նաւաստին։ Ն. Վեհափառութիւնը նաեւ Լիագաթի արծաթ չքանշան շնորհեց Վոդուռ և Լա Մուէթ պահականաւերու սպաներէն ոմանց և ազատարարի չքանշան՝ Օկիւսթ Թիւառի և ուրիշ քանի մը նաւաստիներու։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԸ երէկ հանդիսաւոր կերպով Սկիւտարէն փոխադրուեցաւ Քեամիլ Փաշա շոգենաւը որ գիշերուան ժամը 5ին ճամբայ ելաւ դէպ ի Պէյրութ։

ԱՀՄԷՏ ՄԻՏՀԱԹ ԷՖ., առողջապահական Խորհուրդին փոխ-նախագահը, քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ է, որով նախագահի պաշտօնը կը վարէ կայս. պալատան Թարգմանիչներէն և նոյն Խորհուրդին անդամներէն Սայիտ պէյ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ, անցեալ Նոյեմբերին, համաճարակ ու տարափոխիկ հիւանդութիւններէ դէպք ու մահ չէ պատահեր։ Նոյն ամսուն՝ իսլամներէն 377 ծնունդ ու 167 մահ պատահած են և ոչ-իսլամներէն՝ 32 ծնունդ և 9 մահ։

ԱՊԱՆԵԽՄԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ.— Իգտամ Թաղապետութեան Ա. շրջանակին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Կէտիկ Փաշայի այն տեղին վրայ, ուր դրուած է ապանեխման մեքենայ մը։ Ատոր պաշտօնեաները փոխանակ Թող չտալու որ շրջակայ տուներէն աղտեղութիւններ նետուին մեքենային գտնուած տեղին մօտ իրենք աղտեղութիւններ կը նետեն։ Իգտամ կը յարէ նաեւ թէ Կէտիկ Փաշայի նման բազմամարդ տեղ մը շաբաթներով չեն երեւար աղտեղութիւն փոխադրող Թաղապետական սայլերը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը ծանոյց Բ. Դրան թէ առեւտրական դաշնագրի մը կնքման համար պատրաստ է պատուիրակ մը ղրկել Կ. Պոլիս։ Բ. Դուռը պատասխանեց թէ բանակցութիւնները Պայրամէն ետքը պիտի սկսին։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը պաշտօնապէս ծանոյց Բ. Դրան թէ Սուլթան Ահմէտի հրապարակին վրայ Վիլհէլմ կայսեր ուղեւորութեան յիշատակին համար կառուցուած աղբիւրին բացման հանդէսը պիտի կատարուի յունուարի վերջերը (Ն. Տ.)։ Մոլթքէ զրահաւորը, ուր պիտի գտնուին Գերմանիոյ կայսեր կողմէ պատուիրակ կարգուած պաշտօնատարները, յունուար 9)22ին պիտի անցնի Տարտանէլի նեղուցը։ Ուստի դեսպանատունը այդ մասին արտօնութիւն խնդրեց։ Արտաքին գործոց նախարարութիւնը խնդիրը տեղեկագրեց Մեծ-Եպարքոսին։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ.—Օսմ. այն սպաները որոնք Պէրլին կը գտնուին արագահարուած Թնդանօթներու գնմանը համար, մօտերս Կ. Պոլիս պիտի դառնան։

ԿՐԷՏԷՅԻ իսլամ գաղթականներուն համար Գուշ Ատայի և Սէօքէի գաւառակներուն մէջտեղը 200 տուներու կառուցման ձեռնարկուած ըլլալով վաթսունըութ հատին շինութիւնները աւարտեր և գաղթականները բնակութիւն հաստատեր են։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ քաղաքին և Սինոպի, Պոլը, Բէնդըրէի, Ինէպոլըի ու Ջաֆրանպոլի գաւառակներու վեց հիւանդանոցներուն մէջ անցեալ հոկտեմբերին 273 հոգի (162 այր ու 111 կին) դարմանուելով ատոնց 108 առողջացեր են և միւսներն ալ տակաւին կը դարմանուին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ Իզմիրի առեւտրական դատարանին որոշմամբ բանտարկուեր են Ագգաշօղլը Եորկաքի ու Ալէքօ որոնք սնանկացած են։ Դատարանին այդ որոշումը տրուեր է սէնտիքներուն պահանջումով։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Բ. ու Դ. ճիւղերուն քննիչ Վահան էֆ. Սուրէնեան, Այտընի նահանգին երկրագործական քննիչ Զաքարեան էֆ. և Հանրային Պարտքի Վարչութեան քննիչ Պ. Ռէյմոն Էօտէմիչ և Թիլէ գացած են՝ այգիներու մասին քննութիւն կատարելու համար։ Սուրէնեան էֆ. յառաջիկայ շաբթու Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՍԵՒ ԾՈՎԻ մէջ տիրող փոթորիկներու մասին առնուած լուրերու նայելով, Թամարավ շոգենաւը և Մեծ դուքս Քոնսթանթին մարտանաւը, ուր կը գտնուէր Օտեսայի զինուորական հրամանատար Բուշքին զօրավարը, մշուշի և ձիւնախառն փոթորիկի բռնուելով քսանըչորս ժամ ծովի վրայ տատաներ և վերջապէս Օտեսայի նաւահանգիստը ժամներ են։ Կամաւոր Նաւատորմին շոգենաւերը երեք օր չեն կրցեր դուրս ելլել Օտեսայի նաւահանգիստէն։ Վերջին լուրերու նայելով Օտեսայի նաւահանգիստը սառած է, որով շոգենաւերը Սեվաստոբոլի նաւահանգիստը կ'ապաստանին։

ԹՈՒՂԹԻՆ ԳԻՆԸ.—Ֆրանսայի Թուղթի գործարանատէրերը՝ Թուղթիպատրաստութեան յատուկ նախնական նիւթերու սղութեանը հետեւանքով և ուրիշ պատճառներով որոշեր են հարիւրին հինգէն մինչեւ տասը յաւելում մը ընել Թուղթի գիներուն վրայ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը եւրոպական տարեգլուխէն սկսած է գործադրել մուտքի յաւելեալ նոր մաքսերը։ Բըսան երկու տեսակ ապրանքներ ենթակայ են այդ նոր սակացոյցին։ Ատոնց մէջ կան բրինձ, Թարմ ու չոր պտուղներ, Թէյ, պղպեղ, պահածոներ, խամ մորթ, բամպակ, բուրդ, մետաքսեղէններ, հանքածուխ, ապակի, եւայլն։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՆ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէռ նոյն վարչութեան տնօրէն կարգեց Պ. Շառնոն և դեր-տնօրէն Պ. Ժիւլ Նոպլէն։

ԻԶՄԻՐԻ կողմը աւազակներու կողմէ լեռը տարուած Պ. Միլ հազար ոսկի փրկանքով ազատուեր է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ Կիւմինճէ գիւղին մէջ վիրաւորուած տոքդ. Սաքէլարիոս ապաքիներ է և Աթէնք պիտի երթայ։

ԱՅՏԸՆԻ պատժական ատեանը մահուան դատապարտեց Եանի Ուլահաքի, Քարլոնի և Քարեաթիոս անուն աւազակները որոնք քանի մը ամիս առաջ Այտընի կողմը հարուստ անձ մը լեռը տարած և ուրիշ ասպատակութիւններ ըրած են։

ՋՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բերայի Մեծ ճամբուն (անցք Կալաթա-Սէրայի) Օ Կրան Մակազէն նոր տունը Նոր տարւոյ առթիւ վիճակահանութիւն մը կազմած է իր յաճախորդաց համար. ամէն անոնք որ 50 դահեկանի գնում մը ընեն, ձրի տոմսակ մը պիտի ունենան. ուրիշ տեղ մը կը հրատարակենք նուէրներու ցուցակը (տասը առթիսթիք առարկաներ)։ Ամէն անոնք որ կը փափաքին նուէրներ գնել, կը խնդրենք որ հաճին մեր պատուական տունն անգամ մը յաճախել՝ ուր պիտի գտնեն ամէն ինչ։

SANTAL MIDY

Յաճախ առուտուրի մէջ զուտ Սանդալի խկութիւնը բարձր գինով կը ծախեն, որուն մէջ խառնուած է մայրիի և բեւեկնախէժի աժան խկութիւններ, որոնք ստամոքսի և երիկամունքի ցաւեր յառաջ կը բերեն։ Ընդհակառակը Սանդալ Միտին որ Միտիի Սանդալին Թորումէն պատրաստուած է միայն՝ 48 ժամուան մէջ առանց յոգնութեան կը բուժէ երիտասարդներուն հիւանդութիւնները։

Ազգային Լուրեր

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լատինաց Ծննդեան Տօնը. — Մեր Ս. Յակոբայ Տօնադարձը.—Նոր-Տարի (Ն.Տ.) —Պաշտօնական այցելութիւններ. —Տ. Սահակ Սրբազան Խապայեան։

Երուսաղէմ, 21 դեկտ. 1900

Լատինացիք, ինչպէս յայտնի է, այս տարի մեր դեկտ. 12ին երեքշաբթի օրը տօնեցին Երուսաղէմի մէջ, մանաւանդ Բեթլեհէմ մեծ հանդէսներով՝ Տեառն մերոյ Ս. Ծնունդը։ Իրենց բոլոր տաճարները Ս. Երկրի մէջ ամէն տարիներէ աւելի շքեղ կերպով զարդարուած էին Ս. Տօնը պատկերացնող մսուրներով՝ որոնց մէջ մանուկն Յիսուս կը բազմէր Ս. Կոյսին գրկացը վրայ՝ Թէպէտ երբեմն անպատշաճ ձեւերու տակ ներկայացուած։ Կարծես բոլոր լատինական եկեղեցիները իրարու հետ մրցում մը ունէին այն ձեւակերպութեանց ու պատկերացումներու մէջ, իրար գերազանցելու, և, այս ցուցադրութիւնները կը մնան եկեղեցիներու մէջ, իբրեւ նուիրական ուխտավայրեր, մինչեւ փետրվար 2 (Ն. Տ.), որ ատեն կը տօնեն մանկացեալ Փրկչին քառասնօրեայ ընծայումը Տաճարին։ Բայց ես, հանդէպ այս բոլոր երեւութական չքեղութեանց, որչա՛փ վեհ ու վսեմ կը գտնեմ մեր Ս. Եկեղեցին Մծբնայ Հայրապետին տօնադարձի օրը իր յարմարագոյն զարդերովը, մեղմօրօր քաղցրաձայնութիւններովը մանաւանդ, երբ կ'երգուի անուշ անուշ,— «Ցանձն առեր զչարչարանս վասն Նոյեան Տապանին, ի հրեշտակէն ընկալար զՓայտ փրկութեան աշխարհի» — վեհ ու վսեմ նաեւ ծերունազարդ Ս. Պատրիարքին հոգեբուխ անսեթեւեթ քարոզովը... և ժողովուրդը կը զգածուի ու կ'աղօթէ արտասուելով։ Այլ եւս եկեղեցւոյն նիւթականը չէ որ զինքը կը բարձրացնէ առ Աստուած, այլ արարողութեանց ու երգեցողութեանց վսեմութիւնը իր բովանդակ պարզութեանը մէջ՝ չգիտեմ, որպիսի՛ Թռիչք մը կու տայ հոգւոյն փարելու փրկագործ Փայտին կենաց բարձրանալու երկինք ու խառնուելու հրեշտակաց մէջ։ Այսպէ՛ս անցաւ Ս. Յակոբայ տօնը Ս. Յակոբեանց տաճարին մէջ՝ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ։

—Անցեալ երեքշաբթի օր ալ՝ եւրոպական Նոր Տարին ու նոր դարագլուխն էր։ Երբ հնչեց նախընթաց երկուշաբթի օրուան կէս գիշերի վերջին ժամը՝ որ վերջինն էր նաեւ ԺԹ. դարուն, մեծադղորդ որոտացին բոլոր եկեղեցիներու զանգակները և Լատինք գիշերային հանդիսաւոր պատարագներով դիմաւորեցին ու նուիրագործեցին նոր դարը։ Ըստ բացատրութեան արեւմտեան կղերին, Ս. Պապը, անցեալ տարի, միեւնոյն առեն, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցեր էր ոչ թէ Նոր դարագլուխ ընդունելով 1900 Թուականը՝ այլ իբրեւ ԺԹ. դարու վերջին տարին՝ զայն յաւիտենականութեան ղրկելու համար՝ աղերթ մաղթելով անոր։

—Նոյն երեքշաբթի օրը օդը անձրեւոտ և շատ խոնաւ էր, ուստի ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր՝ իր փոխանորդը՝ Տ. Ներսէս Սրբազան Ֆրանսագէտ եպիսկոպոսի մը հետ, շնորհաւորական այցելութեանց գնաց Լատինաց Ս. Պատրիարքին, Ֆրանչիսկեանց մեծաւորին և յոյն կաթոլիկներու Պատր. փոխանորդին և երկու եպիսկոպոսները մեծ պատիւներով ընդունուեցան։

—Կը լսենք թէ Գեր. Տ. Սահակ Սրբազան, Ս. Ծննդեան տօներէն ետքը, Թոյլտուութեամբ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր, պիտի վերադառնայ Ատանայ։

ՎՐՕՅՐ

Թիֆլիսէն հետեւեալ տնօրինութիւնները կը հաղորդեն մեզ.— «Տ. Ցոլսիկ վարդապետ Զօհրաբեան, կարգեցաւ օգնական տեսչի Հոգեւոր Ճեմարանի Մայր Աթոռոյ։

«—Վրաստանի և Իմէրէթի կոնսիստորիային հայրապետական կոնդակով պատուիրուեցաւ հրամայել խստիւ ստորադրեալ իշխանութեանց իւրոց՝ չթողուլ զոք ի գաւիթս եկեղեցեաց, առանց հրամանի և Թոյլտուութեան Ծայրագոյն Հոգեւոր իշխանութեան։

«—Ցանուն եկեղեցական խորհրդոյ եկեղեցեաց մայրաքաղաքին Ս. Պետերբուրգի, յատուկ կոնդակով յանձնարարուեցաւ հոգալ եկեղեցական եկամուտներէն՝ Մայր Աթոռոյ միաբան Սիմոն սարկաւագի ուսման և սննդեան ծախքը, որ ուսանի ի բաժնի արեւելեան լեզուաց կայս. համալսարանի տեղւոյն։

«—Ցանուն Սինոդի Ս. Էջմիածնի հայրապետական կոնդակով պատուիրուեցաւ յատկացնել ութ հարիւր րուբլի, Տիկին Շողակաթի Մելիքեան Բադալեցւոյ կտակի տոկոսներէն, ուսման և սննդեան համար Մայր Աթոռոյ միաբան Երուանդ սարկաւագի, որ Ս. Հայրապետի հրամանաւ ուղեւորեցաւ մանկավարժութեան ուսման համար։

«—Տ. Գարեգին վարդապետ Սաթունեանց կարգեցաւ ընդհանուր վերահսկող տնտեսական վարչութեան Մայր Աթոռոյ։

«—Ս. Հայրապետի ընտրութեան Է. տարեդարձին առթիւ հետեւեալ հայրապետական պարգեւները շնորհուեցան. Վարդապետական ականակուռ լանջախաչ Աղթամարայ Կաթողիկոսութեան տեղապահ Տ. Արսէն վարդապետի՝ բարի և անբիծ ծառայութեան համար ի վարձատրութիւն, ինչպէս նաեւ Վանայ փոխառաջնորդ Տ. Սահակ վարդապետի և Տ. Դաւիթ աւագ քահանայի Նարալեան գործակալի շրջանին Բուլթայիսայ և Սուխումեան շրջանին ի տրիտուր արդիւնալից և հաւատարիմ գործունէութեան, քառասնամեայ անբիծ ծառայութեան և անոր քահանայական կոչման յօգուտ և ի յառաջդիմութիւն վրացերէն խօսող ժողովրդեան տեղւոյն։

«—Աւագ քահանայութեան պատիւ շնորհուեցաւ Շամախի Կոնսիստորիայի անդամ Տ. Տաճատ Մարաղեանի, Տփղեաց Աւետեաց եկեղեցւոյ Տ. Գէորգ Աբուլեանի, և ուրիշ քահանաներու։

«—Շնորհեցան արտօնութիւն կրելոյ Կամիլավկայ գլխարկաց հարց քահանայից, Անդամոյ Կոնսիստորիային Երեւանայ Տ. Գարեգնի Խաչատրեան, Կրօնուսուցի Ս. Նունեան Օր. Ուսումնարանին Բուլթայիսայ Տ. Յովսէփայ Ամիրագեանի։

«—Շնորհեցան արտօնութիւն կրելոյ ծաղկեայ փիլոնաց՝ գանձապահի Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի բարեխնամ Տ. Եզնիկ վարդապետի Աճարոնեան և հետեւեալ հարց քահանայից. Սիմֆէրօպօլի Հայոց եկեղեցւոյն ծխատէր Տ. Ղազարոս Յովսէփեան և Երեւան Քաղաքի Ս. Զօրաւոր եկեղեցւոյ ծխատէր Տ. Արիստակէս Ջրբաշխեան քահանայի։ Վերագրեալքն պարգեւատրուեցան ըստ միջնորդութեանց գերապատիւ Թեմակալ Առաջնորդաց իւրեանց Ս. Արքեպիսկոպոսաց Տ. Ներսիսի Խուդավերդեան Թեմակալին Բեսարաբիոյ, Տ. Գէորգայ Սուրէնեան, Թեմակալին Վրաստանի և Իմէրէթի, Տ. Սուքիաս Պարզեան փոխ. Թեմակալին Երեւանայ, և Տ. Եսայեայ Աստուածատրեան Թեմակալին Շամախւոյ։»

—Այտընի Հայոց եկեղեցին անցեալ շաբթու գողեր մտնելով 100 ոսկիի արժողութեամբ եկեղեցական առարկաներ գողցեր են։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է գողերը երեւան հանելու համար։

—Երէկ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեանի անուան տօնախմբութիւնը ըլլալով, եկեղեցականներ և աշխարհականներ ինչպէս նաեւ Լուսաւորչեան և Վիեննայի ու Վենետիկի Մխիթարեանց ուշակերտները և Մայրապետանոցի աղջիկները շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Դատական նախարարին կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը այցելութիւն տալով շնորհաւորեց զինքը։

—Հայ-Հռոմէական եպիսկոպոսաց երիցագոյնը Տ. Օհան եպիս. Բիւրէլեան Հալէպի մէջ վախճաներ է 85 տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը հակահասունեանց օգնով մէկ քանի տարի Պատրիարքութիւն ըրած և ապա Հռոմ գացած էր, ուր կը մնար մինչեւ հիմա իբրեւ ձեռնադրիչ, Լեւոնեան վարժարանէն վկայեալ Հայ-Հռոմէական ընծայացուներու։ Բիւրէլեան եպիս. վերջին Պատրիարքական ընտրութեանց առթիւ Պոլիս գալով, ծեր ու դողդոջուն վիճակի մէջ մասնակցեցաւ ընտրական գործողութեանց։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հետեւեալները կը հաղորդէ մեզ.—Լոնտրա բնակեալ Գալուստ էֆ. Կիւլպէնկեան, ինչպէս միշտ նոյնպէս և այս անգամ Հիւանդանոցիս վրայ ունեցած իր հոգածութեան մէկ նոր ապացոյցը տուաւ հոն դարմանուող որբ և հիւանդ երկսեռ մանկանց ձմեռնային հագուստի և անկողնոյ ծածկոցներու համար Օր. Ոսկեմատունի միջոցաւ հետեւեալ նիւթեղէնքը գնել և պէտք եղած հագուստներն ու ծածկոցներն են. պատրաստել տալով հետեւեալ կերպիւ.— Կարմիր Փանէլա 3 ծրար (111 մէթր) ղրշ. 1998, չաքէթ Փանէլա ժիլէ 12 հատ, ղրշ. 294, Փանէլա ընտիր ծածկոց անկողնոյ 24 հատ, ղրշ. 1728, գետնի ընտիր մուշամպա, 56 եարտա ղրշ. 616, բատռ. ընտիր, 3 հատ, ղրշ. 480, զանազան ծախք (Թիրէ, կոճակ, կարողչէք ևն.) ղրշ. 230, գումար 5346 ղրուշ։ Հոգաբարձութիւնս, յանուն և ի դիմաց նոյն հիւանդ մանկանց, իր խորին շնորհակալիքը կը փութայ յայտնել յիշեալ ազնիւ նուիրատուին, և միանգամայն Օր. Ոսկեմատնի որ անձամբ կատարեց յիշեալ նիւթեղինաց գնումը և անձնուիրաբար հսկեց հագուստներու պատրաստութեան գործին. քանիցս այցելելով Հիւանդանոց։

«— Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Մ. Յակոբ էֆ. Գալբագճեան՝ ի Սիվրիհիսար, ինչպէս ուրիշ տարիներ, նոյնպէս և այս անգամ տեղւոյն բարեսէր ազգայիններէն հանգանակութեան ձեռնարկելով յաջողած է եօթը հարիւր զոյգ բրդէ գուլպայ հաւաքել և ուղարկել Հիւանդանոց։ Առ այս, Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել յիշեալ էֆէնտիին որ ամէն պարագայի մէջ ի նպաստ հիւանդանոցի աշխատելէ չի դադրիր և թէ նուիրատու պատուարժան ազգայնոց տեղւոյն, որոնք իրենց սոյն նուէրով հաճեցան մխիթարել հաստատութեանս բազմաթիւ պատսպարեալները ներկայ ձմեռնային եղանակիս մէջ։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Տարեգլխոյ հաշուեփակման առթիւ, կը խնդրենք մեր ազնիւ գործակալներէն որ Արեւելքի վերաբերեալ ո՛ և է հաշիւ փութան մեզ ղրկել, անոնց կցելով նաեւ ցանկը այն բաժանորդներուն՝ որոնք չեն վճարած կամ չեն ուզեր վճարել իրենց բաժնեգինը։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 40րդ թիւը կը հրատարակուի վաղը առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Կաղանդի Երգ. ԱՂԵՔ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ:- «Ապագայ կտակարար». Տ. Ա.:— Վայրուած Դրականութիւնը. ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ :—Արագիլներու բոյնը (հէքեաթ) ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ: — Պզտիկ Նօթեր. «Պատի Օրացոյցը». Փ: —Առջի սէր (Բանաստեղծութիւն) ԱՐՏԱՇԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ:— Պզտիկ աղջիկն ու լուցկիները (Կաղանդի պատմուածք) ԱՆՏԷՐՍԸՆ. Թարգմ. Հ. Խ: — Յուշատետր:

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի հատը ՔԱՌՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅԻ։ Տարեկան բաժանորդագինն է կէս օսմ. ոսկի՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներու համար, կանխիկ։ Արտասահման 12 Ֆրանք։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Հեռագիր Այսօրուան

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 10 յունուար.—Պ. Բօլ Տէշանէլ Երեսփ. Ժողովին ատենապետութեան պաշտօնը ստանձնելուն առթիւ ճառ մը արտասանելով հրաւիրեց իր պաշտօնակիցները փոխել իրենց աշխատութեան հիմնական մէթոտը. Նաեւ հրաւիրեց Երեսփ. Ժողովը լրջօրէն վիճաբանել ընկերակցութեանց օրէնքին վրայ զոր կառավարութիւնը ներկայացուցած է։

—Պ. Ֆայյիէռ նորէն ատենապետ ընտրուեցաւ Ծերակոյտին։

—Պազէյլի դիւցազնը՝ Լամպէռ զօրավարը՝ այս առտու մեռաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոէրները անցեր են Սաւթ-պէրլանտի կիրճերը։ Պոէրները իրենց գտնուած տեղերը զէնքի և ռազմամթերքի մթերանոցներ կը գտնեն։

—Պլէօմֆօնթէյնէն առնուած լուրերու նայելով Անգլիոյ զինուորները աւարի կու տան Պոէրներու ագարակները. Նաեւ դուրս կը հանեն Օռանժի կիները ու տղաքը։

—Լորտ Քիչնէր քսանըհինգ հազար նոր զինուոր կ'ուզէ Թրանսվալի համար։

ԻՖՆԼՈՒԷՆՑԱ

ԲԱՐԻԶ.—Նիւ-Եորքէն հասած հեռագիրներու նայելով ինֆլուէնցան մեծ աւերներ կը գործէ Նիւ-Եորքի մէջ։ Կ'ըսուի թէ երկու հարիւր հազար հոգի բռնուած են այդ հիւանդութենէն, որոնց մէջ է նաև նախագահ Պ. Մաք Քինլի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԷՔԻՆ, 10 յունուար.— Սի-Նկանֆուի մէջ լաւ զինուած 35,000 Չինացիներ կը մարզուին։ Ժողովուրդը կը գրգռուի օտարականներուն դէմ։ Կը կարծուի թէ Չինացիները պիտի կրնան միջազգային զինուորներուն դիմադրել յաջողութեամբ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ Բրեթօրիայէն թէ յունուար 7ի գիշերը Պոէրները յարձակեր են Պէլֆասթի Վանտէրֆօնթէյնի, Նօոթկէտաշթի, Վիլսաֆօնթէյնի և Բանի վրայ, բայց ամէն կողմ ետ մղուեր են՝ բուռն ճակատամարտներէ ետքը։ Անգլիացիներէն մեռան 21 հոգի, որոնց մէկը հարիւրապետ, և վիրաւորուեցան 63 զինուոր որոնց երեքը սպայ։ Պոէրներէն 24 հոգի մեռան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ, 10 յունր.—Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը Գերմանիոյ կառավարութեան կողմէ շնորհաւորեց Լամստորֆ կոմսը՝ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար անուանուելուն առթիւ։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ. — Պ. Բօլ Տէշանէլ Երեսփ. Ժողովին ատենապետութեան պաշտօնը ստանձնելուն առթիւ խօսած ճառին մէջ ըսաւ թէ բոլոր Ֆրանսացիները պէտք է սերտիւ միանան։ Հարկ է, ըսաւ, ունենալ գործօն դիւանագիտութիւն մը՝ զօրաւոր և յարգուած բանակի մը կրթնած։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Քարֆարամէնէն առնուած վերջին հեռագիրներու նայելով «Ռուսիա» շոգենաւին հետ հեռագրական հաղորդակցութիւններ հաստատելու բոլոր ջանքերը ապարդիւն մնացած են։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ.—Այսօր կատարուեցաւ արքունիքին պարահանդէսը։ Ներկայացուածներու պահուն Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը և Մարիա-Եոսէֆա արքիդքսուհին ընդունեցին օսմ. դեսպանատան խորհրդական Ճէմիլ փաշան։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պանքային շահաբաժինը 1900ի համար որոշուեցաւ 79.7 քուրոն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Եռաք Դ.	Օ. Ո.	25	06 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	08
Ամէնէն վար գին	»	25	05 1/2
Ռումէլի Երկթ. գոց.	Ֆր.	110	37
Ամէնէն բարձր գին	»	110	37
Ամէնէն վար գին	»	109	75

ԲԱՑՈՒՄ 29 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Եռաք Դ.	Փ. Կ.	25	08
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	37
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Թունէլի Ժէնէրալ Օմնպ.		1	04
Պօս. Օմ. Շանժ է Վալէօռ		[illegible]	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թրամուէյ բաժնեթ.		8	25
» Ժուիսանս		197	—
« պարտամ.		151	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանսվալ		65	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	30
Բարիզ » »	Ֆր.	22	88
» » » չէք	»	22	74
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	[illegible]	46
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	21	74

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	35
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	25	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 10 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 0/0		101	97
» » 3 1/2 0/0		103	30
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	45
) գոց.	»	23	45
» » » Բ.			
« « « Գ.	»	26	32
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	539	—
Օսմանիէ	»	459	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	111	—
Օսմ. Մաքսատուն	»	523	50
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 0/0	»	486	—
Քրէտի Լիոնէ		1115	—
[illegible]	»	94	—
Սպանիական արտաքին	»	71	25
Թրանսվալ	»	64	50
[illegible]	»	25	110
[illegible]	»	3	—

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	43
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	47	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	23	87
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	87
Օսմանեան Պանքա	11	63
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 0/0	39	50
» Մօնօբօլ	42	50
Պուլկարական 1888	85	50
Եգիպտական Իւնիֆիէ	104	25
Տօմինիալ	103	—
Թրանսվալ	2	56
Այտըն երկաթուղի	10	50
[illegible]	35	320

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

1896 ի 5% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 Յուն. 1)14ին աւարտող 9 թուակիր կտրօնին տոկոսը պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ, սկսեալ 1901, Յունվ. 1)14 է, կիրակիէ զատ ամէն օր ժամը 10—2 ու կէս և ուրբաթ օրերը՝ 10—12։ Այդ կտրօններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցել նաեւ Թուաւոր պօրտրօներ, պարտաթուղթ ունեցողներուն պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իր հրաւէրութեան Թուականէն 10 օր յետոյ, Ղալաթիա, Օսմ. Պանքայի սնտուկին կողմէ պիտի վճարուի։

* * *

Մաքսային 5% փոխառութեան Օսմ. Պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 Յուն. 1)14 ին աւարտող 9 թուակիր կտրօնին տոկոսի վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ, սկսեալ 1901 Յուն. 1)14 է, բացի Կիրակիէ ամէն օր ժամ 10—2 ու կէս եւ Ուրբաթ օրերը՝ 10—12։ Այդ կտրօններուն փոխարէն, որոնց պէտք է կցել Թուաւոր պօրտրօներ, պարտաթուղթ ունեցողներուն պիտի տրուի ընկալագիր մը, որ իր հրաւէրութեան Թուականէն 10 օր յետոյ՝ պիտի վճարուի Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային սնտուկին կողմէ։ 1—5

ՋՐԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Օ ԿՐԱՆ ՄԱԿԱԶԷՆ

Մեծ-Փողոց, անցք Կալաթա-Սէրայի

1. Նուէր. Հայելի մը հովալէի վրայ. 2000 դահեկան արժէքով։
2. Լիքէօրի գեղեցիկ սէրվիս մը. 1000 դահեկան արժէքով։
3. Արդուզարդի հայելի մը. 500 դահեկան արժէքով։
4. Գրասեղանի կառնիթիւռ մը (10 կտոր). 400 դահեկան արժէքով։
5. Զոյգ մը կենդանագրի շրջանակ. 200 դահեկան արժէքով։
6. Զոյգ մը աշտանակ. 100 դահեկան արժէքով։
7. Ջերմաչափ մը. 75 դհկ. արժէքով։
8. Մետաղէ կաղամար մը. 75 դահեկան արժէքով։
9 Ձեռագործի տուփ մը. 50 դահեկան արժէքով։
10. Աշտանակ մը. 50 դհկ. արժէքով։

Ամէն անոնք որ 50 դահեկանի գնում մը ընեն ձրի տոմսակ մը պիտի ընդունին։

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1)14 փետր. 1901, առաւօտեան ժամը 11ին (Ը. Ե.)։

ԱԳԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց
Ղալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան թիւ 1-9

Նոր հաստատուած սոյն մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գործեր, տոքումա և Թաշնայ գործեր, «քէչէ»ներ, «Թիւլ» վարագոյրներ, աթոռներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ
635

Ընտիր, Հօտաւէտ, Խնայողական

ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ
ԹԷՅ ԹԷՅ
MARQUE DEPOSÉE

Ամէն տեսակ թէյերու նոր բերքերէն մեծ քանակութեամբ հասած է ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատունը։ Թէյի սիրահարներն ու ամէնէն փափկաճաշակներն իսկ վերջին ծայր գոհ պիտի մնան այս թարմ թէյերէն, որոնք ընտիր, առողջապահիկ և հոտաւէտ ըլլալով հանդերձ անմրցելի բաւելու աստիճան աժան են։

Գաւառներու յաճախորդք թէյ գնելու համար պէտք չունին անձամբ գալու, նամակով թող դիմեն ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ վաճառատան, ուր ամենամեծ խնամով, զգուշաւորութեամբ կը գործադրուին ամէն կարգի յանձնարարութիւն մեծաքանակ և փոքրաքանակ։ Դիւրութեան համար՝ թէյերուն փոխարէնը կարելի է վճարել նաեւ երբ ապրանքները բեռցուին ու Քոնոսիմէնթօն ներկայացուի գնողին։ Կեղծ թէյ չգնելու համար հաճեցէք ուշադրութիւն ընել վերի մարքային և ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ անուան։ Կեդրոնատեղին՝ Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէլալ Պէյ Խանի դրան կից, թիւ 10, Կ. Եավրուեան Ց. Իսագուլեան մեծ վաճառատունը։ 27

ՏՐ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍԻՐՈՒՆ ՄՈՒՐԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սքոդ եւ Պոուն,

Երկու տարիէ ի վեր սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համով եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծ ը համարուելու Մօրուէ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

1901
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին գտած ընդունելութենէն քաջալերուած Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս ամէն ջանք ըրած է այս տարի գրեթէ բոլորովին նոր պարունակութեամբ և խնամուած տպագրութեամբ հրատարակելու համար Ընդարձակ Օրացոյցը։

ՏՈՄԱՐԻ բաժնին մէջ, օրացոյցի սովորական մասերէն զատ, այս տարի դրուած է նաև յատուկ հատուած մը, ուր նշանակուած են Սրբոց և Սրբուհեաց տօնախմբութեանց օրերը այբուբենական կարգաւ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐՈՒ բաժնին գլխաւոր նիւթն է ուսումնասիրութիւն մը Կ. Պոլսոյ Հայոց եւ իրենց Պատրիարքներուն վրայ։ Ասկէ զատ կան մասնաւոր յատուածներ Արեգակնային դրութեան և նոր գիւտերու վրայ, պատկերազարդ։ Գործի միւս մասը կը պարունակէ նոր տեղեկութիւններ տասանորդի տուրքին, դրոշմաթուղթերուն, հեռագրին, թղթատարութեան, զանազան տէրութեանց չափերուն և կշիռներուն վրայ ևն.։ Ընտանիքին յատկացած մասն ալ բոլորովին նոր է Թուականներու հատուածը այս տարի շատ ճոխացած է և անոր կցուած է այբուբենական ցանկ մըն ալ։

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՑ բաժինը կը պարունակէ, անցեալ տարուան նիւթերէն զատ, կարգ մը նոր տեղեկութիւններ, ազգային զանազան հաստատութեանց վրայ, Էջմիածնայ կաթողիկոսներու յաջորդութիւնը նոր ձևով ու մանրամասնութիւններով նշանակուած է այս տարի։

Ընդարձակ օրացոյցը կը պարունակէ 50ի չափ պատկերներ, որոնցմէ 22ը զինքոյրաֆիով պատրաստուած և միւսները փորագրուած են յատկապէս ընդարձակ օրացոյցին համար։

Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ՝ ինչպէս անցեալ տարի ըրած է նոյնպէս այս տարի բարեսէր հասարակութիւնը, որուն արդիւնքը յատկացած է 1000է աւելի կարօտեալներու։

Գինն է 10 ղրուշ
Մեծաքանակ գնողներուն զեղչ։
ՔՐԻՒԿԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք, ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք
ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատունն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու. —Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հաճօբուլօ խան, Նսրաշէն վերնայարկի անկիւնը, Թիւ 33

Այս վաճառատան տէրն և հիմնադիրն, Արտակ Մօսիկեան, շատ տարիներ այս արհեստով զբաղած, ուրիշներու հետ ընկերութեամբ հագուստի վաճառանոցներ կազմակերպած, իր փորձառութեան և ուղղամտութեան շնորհիւ, յաճախորդաց վստահութիւնն ու համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, այս ձեռնարկով ալ յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ։

Առաջին կարգի վարպետ ձևող մը միշտ ներկայ է վաճառանոցին մէջ.—Ի վաճառ հանուած բոլոր հագուստները, ամբողջապէս [illegible], վերջին նորաձեւութեան անթերի նմուշներ են, խարդախ կերպասներ երբեք չեն գործածուիր. իսկ գիներու մասին միջման գաղափար մը այն ատեն կարելի է ունենալ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ մարդ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.

—Մեր ամառուան հագուստը Հանի Շահին վաճառանոցէն առնենք։

—Բայց այդ վաճառանոցը խանին մէջ. տեղէն, երկար սանդուխով կ'ելլուի. ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։

—Կ'ելլե՛ք, հոգ չէ, վաճառանոցին տէրը իր արհեստին մէջ շատ կարող ու փորձառու մէկն է. մեր ճաշակին համեմատ շիք և նորաձեւ հագուստներ ամէն տեղէ աւելի հոն պիտի գտնենք. եթէ ուզենք յատկապէս ձեւել կուտանք. գիներն այնքան աժան են որ կարծես թէ գոնէ քաշուելու միջոցով, ունեցած ապրանքները ձեռքէ հանելու կ'աշխատի։ 140 ղր.ի բալթօներ հոն տեղ 90ղրշ.ի կը ծախուին։

—Ի՞նչպէս կը շահի ուրեմն

—Կը շահի ուղղակի.—Ա. Ընկեր չունի որ շահէ բաժնէ։ Բ. Անձնական ծախքն այնքան չափաւոր է որ ապրանքին գին բարձրացնելու չէ հարկադրուիր։ Գ. Զինքը ճանչցող և իրեն համակրող շատ յաճախորդ ունի, ամէն մէկէն քիչ քիչ կը շահի բայց գումարը մեծ կ'ըլլայ։ Դ. Բախտաւորմամբ ուրիշներու, վաճառատան վարձքը և ծախքը խիստ աննշան են։ Ե. Քիչով գոհ սրտով կ'ըսէ. «Ալլահ պէրէքէթ վէրսին»։

Վաճառատունը կիրակի օրերը բաց է— Վերջին գին—Մէկ թիւր 2 ղրշ. — Նորոգութեան աշխատութիւնները ձրի։ 598

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարէ ի վեր Ղալաթիոյ և Բերայի պատրաստի կօշիկի վաճառատանց իր անմրցելի գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի Ֆրանսական և Անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և լաթէ կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուստրին, վիտելօ, կլասէ, այծի մորթ, քարտմանթօլ, և մետաքս, նաև զուտ քթանէ ամէն տեսակ, ամէն գոյն, կարով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կարով և քամով։ Յանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն
եւ անմրցելի աժանութիւն
([illegible] թիւ 15)

1901
ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ եւ ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ
ՕՐԱՑՈՅՑ-ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Բ. կազմ 5 Ղրշ.

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ
Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ, Պայպլ Հաուզ, Կ. Պոլիս.
Կը գտնուի Պոլսոյ եւ Գաւառաց բոլոր Գրավաճառներու
եւ Թղթավաճառներու քով
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԳՆՈՂՆԵՐՈՒ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ

Ա. կազմ 3 Ղրշ.

ՎԵՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ճէյալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.
Չիֆտէ Սէրէր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, անուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոզգոբ) փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ԱՒԱՐՏՈՒՄԸ
Գրական հսկայ ձեռնարկի մը

ՄԵԾ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
Գաղղիերէնէ Տաճկերէն
2240 մեծադիր էր 3000 ընտիր պատկեր

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆ
Թղթակազմ 40, բնակը կազմուած 50 ղրշ.

Այս գնով պիտի ծախուի մինչեւ յառաջիկայ Մարտ 1, ուրկէ վերջ մէկ մեծրտ յաւելում պիտի ըլլայ գիներուն վրայ։

Գաւառներէն 10 ղրուշ աւելի պէտք է ղրկել իբր փոստայի ծախք, կանխիկ, կամ փոստայի փուլ։

Հեղինակ
ՎՍԵՄ. ՇԷՄՍԷՏՏԻՆ ՍԱՄԻ ՊԷՅ
Տէր եւ հրատարակիչ
ՎՍԵՄ. ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ
Տէր եւ Տնօրէն «Սապահ» լրագրոյ

Այս բառարանը իր տեսակին մէջ միակն է որ ցարդ հրատարակուած ըլլայ մեր հրապարակին վրայ։ Գիտական, արհեստական, բժշկական, հնախօսական, ճարտարապետական ամէն փրանսերէն բառ, ունի իր տաճկէ ստոյգ պատկերն ու տաճկերէն համանիշը, դիւրահասկանալի բացատրութիւններովը ու տարբեր առումներովը։ Ով որ կ'ուզէ կատարելապէս ըմբռնել ֆրանսերէնը և հակնաւ կարդացածի ճշգրիտ իմաստը, կատարեալ գործածուած պիտի գտնէ այս բառարանին դիմելով։

Գ. տպագրութիւնն է այս, որ երբեք չի կրնար բաղդատութեան դրուիլ իր նախորդներուն հետ, քանի որ թէ՛ դիւրին մեծութեամբ, թէ՛ ստուարութեամբ և թէ պատկերներովը բոլորովին լքումի կը մատնէ երմէ առջի հրատարակութիւնները։

Բաց ի Սամի պէյէ, անուն ունեցող գրագէտներու խումբ մը աշխատակցած է այս բառարանին, զայն կատարելագործելու դիտք մը վերածելու և հասարակութեան անհրաժեշտ մէկ պէտքը գոհացնելու համար։

Այս բառարանին Վսեմ հրատարակիչը նկատելով որ այս Գ տպագրութենէն ետքը Բ. տպագրութիւնը անգործածելի պիտի մնայ, հասարակութեան ծառայութիւն մը մատուցանելու դիտաւորով կը ծանուցանէ թէ՛ ո՛վ որ Բ. տպագրութեան ունի, միջոցը պահած է զայն և կ'ուզէ փոխել այս պատկերազարդ տպագրութեան հետ, պէտք է թղթակազմին համար 20 իսկ կազմուածին համար 30 ղրուշ վերադիր վճարէ։

Պատկերազարդ ֆրանսերէնէ թուրքերէն այս ընդարձակ բառարանը կը ծախուի միայն Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճամբէսի թիւ 7, Սապահ լրագրի տպարանը։ 8—10

ՀԱՅՐԵ՛Ր ՄԱՅՐԵ՛Ր ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

Եթէ վտանգաւոր հիւանդութիւն մը կայ տղոց համար, ապահովապէս ՓՈՐՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆ է։ Փոքրիկ անզգուշութիւն մը փորհարութեան դառն տանջանքին կ'ենթարկէ փոքրիկ անմեղներն. որոնց սրտառուչ ճիչերն ու դէմքին թալկութիւնը հալումաշ կ'ընէ խեղճ մայրերը։ Ո՞ւր է այն գուրգուր մանկիկը. ո՞ւր են անոր անվերջ ծծակներն ու [illegible]. աւաղ անոնց ամէնքը տեղի տուած են ընդհանուր տկարութեան մը որ աւա՛ղ կը յամառի բժշկուիլ։ Մեծ մարդասէր մը սակայն, Բրօֆ, Կրէյ, ձեռք կառկառած է այս անմեղ հրեշտակներուն և վերջ տալու համար անոնց ենթարկուած փորհարութեան տառապանքին, երկար աշխատութենէ վերջ, յաջողած է հնարել ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅՆ, որ խիստ քաղցրահամ օշարակ մ'է և վայրկենաբար կը բուժէ տղոց փորհարութիւնը։

Բարեգի մանկանց Հիւանդանոցներէն մին վարակուեցաւ փորհարութեան ախտով և սկսաւ մեծ կոտորած պատճառել։ Փոքրիկները հետզհետէ կ'ըններկարնային և դուռ չծաղկած կը թոշնէին։ Հիւանդանոցին բժշկապետը, յուսահատ ամէն դեղէ ու դարմանէ, ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅ տուաւ մանկիկներուն և այս դեղին հրաշալի ազդեցութեան շնորհիւ փոքրիկ հիւանդներուն ամէնքն ալ քսանըչորս ժամուան մէջ բժշկուեցան։ Այս պարագան հանրածանօթ ըրաւ ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՐԷՅ որ հիմա ամէն տան մէջ պատրաստ կը գտնուի։

Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ 466 4—30

ՀԻՆ ԳԻՆԻ [illegible] տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու։ Դիմել Օրթագիւղ, հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տանը։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԷՕԹԻԷՆ Ծ. ՊԷՃՄԱՃՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց
Մահրի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժէթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Գաւառները և արտասահման ղրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում։— Կտրօններու զեղչ, չէքեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական Երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քռետի Ֆոնսիէ, Վիլլ տը Բառի, Վիլլ տը Փարիզ, Բանամա, Վիլլ տը Բառիի քառորդ թուղթեր, եւայլն, այլն։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Ասոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փնտռեր դարման մը ընել, ապահովապէս իրենքզինքներնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, ներսին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'աղականի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, ևն. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պատճառները և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքները իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 479 6—30

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենամեծն Միջազգային Ընկ. ն
Կեանց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց ([illegible] տը լ'Իթալիէնի անկիւնը)։

Զատ փոխադարձ շահը կը պատկանի Ըստ ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ.

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պաշտպան գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 225 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւնք որ կը բանին 5,503,000,000 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման թուականէն սկսեալ կ'երաշխաւորէ արհեստի. բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունք անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կը վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ
[illegible]
192 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց Վէթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏԷՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Նաննի [illegible] վրայի յարկը, ճիշդ Չըպղունեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաղտուկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ ոսկեղէն, նիւրը, [illegible] և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յոյն և նոյն բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բուն տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև Թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ազդեցիկներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ծ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունի։

Տանօր.—[illegible] ՋՈՒՆՆԻՆ Թ. 11 197

ՍԻՆԿԵՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զատ անգլ. պաղպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները յոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ ճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին առեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ։ Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, անուկի կապիչներ (գասըգ պաղը), տեսակ տեսակ գրեխներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսգօբ), փոքր և մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները շատ աժան։ Յաճախորդք շատ գոհ պիտի մնան։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իփոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (ալրաժա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 581

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպինօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէբօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաքֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դարիօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիքօ	1735
Արբօզօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գամպօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտաւ	3720	Միլօ	1057	Սըէրօ	1200
Գօրօթինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասօ	1328
Գրաւ	1076	Տրաքօ	1718	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	2827
Գըֆֆլօ	4431	Էպրօ	2464	Իտանօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիլօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2807	Բալէրմօ	1637	Վասբօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօմօ	1706	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիբալ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէլ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէքանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կրդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Թէիօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի յունուար 10ին։

Սրօֆֆօ շոգենաւը, նաւապետ Ճէյց, ընդհանուր վ. ճառքով Հըլէն պէտք մեկնի Պոլսո համար ամսոյս 11ին։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թ. 23—24, Թիւյիւք Մէյլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Krondorf

la meilleure
eau de table alcaline
gazeuse pure

Բոլոր բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած

Հանքային ջուրերու ձեռնարկութիւն Քրոնտորֆի մէջ։ Ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԻՍԻՄ ԼԷՎԻ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ ճամբա, Գոյումճուլար խան՝ Թիւ 2։ Կը ծախուի գլխաւոր ճաշարաններու, դեղարաններուն մէջ եւայլն։ Գործակալ Լէվի [illegible]՝ Էտիրնէ։ [illegible] ու Մօտիանօ՝ Սէլանիկ։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլի և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնեան	10500	Էմիրշիրն	3500
Քէստրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Գօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Գոսդնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	3000
Ֆալէրնիան	3700	Մինօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիպօն	800
Ֆապիան	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 [illegible]

COMP. RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

26 8 [illegible]
27 9 Իզմիր, Բիրէ, [illegible]
28 10 [illegible]
28 10 [illegible]
Եւր. 29/11 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԹԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՃԵՊԸՆԹԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Յունվ. 11ին Սիւրէաոփ, Մարսիլիայէն։
» 15ին Առմէնի, Մարսիլիայէն։
» 21ին Միէնկրէլի, Պաթումէն։
» 25ին Դառամանի, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ

Յունվ. 12ին Սիւրէաոփ, Պաթում։
» 15ին Առմէնի, Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 22ին Միէնկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։

[illegible]
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. [illegible] 175 ֆրանք. [illegible] վրայ։ 516 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
[illegible] Լիվերփուլ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Քավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8125	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլտոնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյտանճըք խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալ. [illegible] 255

[illegible]
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերփուլ, [illegible]

Դիմել առ Ֆ. Վ. [illegible]
[illegible]
194 [illegible]